

KURIER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Tadeusz Kraszewski, gospodarczego i giełdowego dr Marian Chelmiński
Za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr 348 Wydanie P

Poznań, środa dnia 4 sierpnia 1937

Rok 32

Poznań, 3 sierpnia.

Anglia i Włochy

Wiadomość, że premier angielski zaprosił do siebie ambasadora włoskiego i miał z nim półtoragodzinną rozmowę, wywołała w kołach międzynarodowych wielkie wrażenie.

Chodzi o normalizację stosunków angielsko-włoskich i wyjście z bezwładu. Kryzys angielsko-włoski ciążył i ciążył nad sytuacją europejską, przede wszystkim najfatalniej oddziaływała na wypadki hiszpańskie. Londyn podejrzewał Rzym o zamiary usadowienia się na Półwyspie Iberyjskim, względnie na wyspach hiszpańskich Morza Śródziemnego, wskutek czego równowaga w zachodniej części tego morza zostałaby naruszona. Dlatego przymykał oczy na robotę Sowietów w Hiszpanii i ze strachu przed nową dyktaturą próbował wypędzić nacjonalistycznego diabła przy pomocy sowieckiego belzebuba.

Anglia ma ponadto dla Sowietów pewne względy z uwagi na Daleki Wschód i niebezpieczeństwo ekspansji japońskiej w Azji. Ale od pewnego czasu te podejrzania pod adresem Włoch umilkły, albo też Londyn, stwierdzając, że polityka nieufności zrodziła po stronie włoskiej niebezpieczną reakcję, postanowił zmienić taktykę i szukać porozumienia, tymbardziej, że i w poglądach angielskich na przyszłość Hiszpanii narodowej zaszły zmiany.

Minister Eden, przemawiając ostatnio w Warwick, a potem w Izbie Gmin, poruszył sprawę Morza Śródziemnego i stosunku do Włoch tak otwarcie jak nigdy dotąd. Przypomniał, że Morze Śródziemne nie jest dla Anglii tylko skróconą drogą do Indii, ale żywotną arterią, wyraził się po raz pierwszy mając najwyraźniej na myśli Włochy, że również Morze Czerwone ma to samo znaczenie dla Anglii i Anglia nie mogłaby dopuścić, by inne mocarstwo usadowiło się na wschodnim wybrzeżu tego morza. Zaraz jednak podkreślił, że Anglia będąc gotowa bronić swych praw chce szanować prawa innych, nikogo nie chce prowokować i w tym celu zawarła w styczniu br. układ dżentelmeński z Włochami co do Morza Śródziemnego.

W kilka dni później pierwszy lord admiralacji Duff Cooper wypowiedział nadzieję, że dobre stosunki, jakie istniały w przeszłości między Anglią a Włochami powinny znowu powrócić.

Tego rodzaju oświadczeń angielskich, mających na celu uspokojenie opinii publicznej za Alpami i przekonanie jej, że Anglia nie myśli o wojnie z Włochami, było w ostatnich czasach kilka. Trzeba zaznaczyć, że były one potrzebne, bo po stronie włoskiej coraz częściej słyszano się, iż zbrojenia angielskie skierowane są przede wszystkim przeciwko Włochom — i stosownie do tego rząd i partia faszystowska przygotowywały opinię publiczną. Już od dłuższego czasu prowadzi się we

Dalsza czystka w Rosji Sowieckiej

Aresztowania wśród kierowników lotnictwa i organizacji młodzieży — W korpusie marsz. Blüchera — Nadużycia w fabryce samochodów — Drobiazgowy kwestionariusz Francuskiej Partii Komunistycznej

Paryż. (PAT). Havas donosi z Moskwy:

Krają tu pogłoski o aresztowaniu dowódcy sowieckich powietrznych sił zbrojnych Ripina oraz komendanta Wojskowej Akademii Lotniczej Pomerancewa. Dyrektor aeroklubu przy Instytucie Badań Lotniczych w Moskwie Schmidt oraz jego współpracownicy Biszenkow i Andruszkiewicz zostali oskarżeni o działalność sabotażową i usunięci ze stanowisk.

Również krają pogłoski o samobójstwie drugiego sekretarza Związku Młodzieży Komunistycznej Lukiano-wa oraz delegata „komsomolu” przy Kominternie Feinberga.

Prasa donosi, że dyrektor „komsomolskiego” wydawnictwa „Młoda Gwardia” Leszczyner został uznany za „wroga ludu”.

Wykluczono z „komsomolu” 26 członków komitetu wykonawczego Związku Młodzieży Komunistycznej na Ukrainie. Poza tym krają pogłoski o aresztowaniu naczelnika wydziału zachodniego Komisariatu Spraw Zagranicznych Neimana, a także b. wicedyrektora tegoż departamentu Feinberga, który był następcą aresztowanego Sterna.

„Literaturnaja Gazeta” oskarża o „trockizm” dyrektora państwowego wydawnictwa literackiego Nakoriakowa oraz kierownika literackiego tegoż wydawnictwa Luppola.

Helsingfors. (ATE). Korespondent ATE odbył rozmowę z pewną osobistością, powracającą z Moskwy. Informator ten twierdzi, że w stolicy ZSRR krają pogłoski na temat ostatnich wydarzeń, jakie miały miejsce na Dalekim Wschodzie. Rzekomo nieobecność marszałka Blüchera, który ma przebywać poza terenem ZSRR, została wykorzystana przez Jeżowa dla przeprowadzenia wśród specjalne-

go korpusu Blüchera, którego nazwa brzmi „Osobaja Krasnaznamiennaja Armia” surowej czystki.

Do tej pory, pomimo czystek, które przeprowadzono we wszystkich okręgach wojennych Sowieckiej Rosji, nie został nimi zupełnie dotknięty teren, podpadający kierownictwu marszałka Blüchera. W Moskwie twierdzi się, że organy GPU miały aresztować w Chabarowsku dowódcę artylerii armii Blüchera, gen. Pietrowa, i komisarza politycznego artylerii Polańskiego. O-bu wywieziono do Moskwy. Szereg wyższych oficerów zaaresztowano w garnizonach Dalekiego Wschodu i wywieziono do Moskwy.

Moskwa. (ATE). Rewizja, przeprowadzona w moskiewskich zakładach budowy samochodów im. Stalina (ZIS), wykryła wielkie nadużycia pieniężne. Aby zatrzymać robotników, którzy masowo porzucali fabrykę, wypłacano im nie za faktycznie wykonaną pracę, lecz dwa i trzy razy więcej, na zasadzie sfałszowanych wykazów pracy. Wywołało to szybki spadek wydajności zakładów, bowiem robotnicy, otrzymujący płacę za nic, przestali wypełniać normy robocze.

Cała afera wydała się na skutek skargi jednego z robotników, które-mo wypłacono tylko za dokonaną robotę. Państwo poniosło duże straty.

Moskwa. (ATE). Organy bezpieczeństwa aresztowały wybitnego inżyniera sowieckiego Łukaszyzna, który stał na czele wszechzwiązkowego koncernu „Sojuzcement”. Łukaszyzna aresztowano za „dwulicową politykę w stosunku do rządu”, uchodząc bowiem za prawowierne komunistę, wyznaczał on na ważniejsze stanowiska tylko „trockistów i faszystów”.

W związku z aresztowaniem Łukaszyzna dokonano szeregu innych aresztowań wśród dyrektorów sowiec-

kich. M. i. aresztowano jako „wrogów ludu” dyrektora zakładów „Proletarij” Riernika, dyr. Lewitana z zakładów „Zemtechsnab”.

Moskwa. (PAT). Agencja Tass donosi, że prezydium centralnego komitetu wykonawczego Z. S. R. R. mianowało komisarzem ludowym zdrowia Boldrewa.

Paryż. (PAT). Dziennik „Republique” publikuje pełny tekst kwestionariusza, rozesłanego przez Francuską Partię Komunistyczną do jej członków. Kwestionariusz opracowany jest nadzwyczaj drobiazgowo, zawiera szereg pytań na temat przeszłości politycznej, stosunków rodzinnych, stosunków przyjacielskich, jak np.: czy członek partii ma w swojej rodzinie wojskowych, czy też policjantów lub urzędników służby bezpieczeństwa, czy utrzymuje on lub utrzymywał przyjazne stosunki z „trockistami”, czy też z członkami innych ugrupowań opozycyjnych.

„Republique” komentując powyższy kwestionariusz zaznacza, iż jest on jeszcze jednym dowodem inkwizycyjnych metod, panujących w Partii Komunistycznej. Treść kwestionariusza może wskazywać na to, iż władze partyjne zamierzają przeprowadzić czystkę. Wskazują na to pytania o związkach z ugrupowaniami opozycyjnymi. Również istnieje możliwość jakichś tajemniczych zamiarów, na co wskazywałyby znów pytania o stosunkach w wojsku i policji.

Zwolniony z więzienia

Katowice. (AJS). Z więzienia został zwolniony, jako pierwszy po odbyciu prawomocnej kary, Ernest Gawlitza z Katowic, jeden z członków nielegalnej organizacji niemieckiej N. S. D. A. B.

W jutrzejszym wydaniu głównym:

NAJWIĘKSZY POLSKI BIOLOG
(W 20-lecie śmierci Mariana Raciborskiego)

przez prof. dra Władysława Szafera
Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego

Włoszech na wielką skalę kampanię za samowystarczalnością surowców, zwłaszcza zaś takich jak ruda żelazna. Ale, co ważniejsze, w przyspieszonym tempie buduje się wojenne okręty i 80 nowych pól lotniczych. Od dwu tygodni Mussolini niemal bez ustanku odbywa loty inspekcyjne. Wszystko to robiło i robi wrażenie jakiegoś pogotowia. Opinia angielska nie mogła nie zwrócić uwagi na ten stan rzeczy.

Rozmowa Chamberlaina z Grandim miała więc na celu rozproszenie podejrzeń włoskich. Z dotychczasowych wiadomości, ogłoszonych przez prasę angielską, wiadomo, że premier angielski zapewnił przede wszystkim przedstawiciela Włoch, iż Anglia nie żywi zamiarów napastniczych wobec Italii i że wręcz przeciwnie rząd angielski pragnie umocnienia pokoju między obu narodami, że uważa pakt

dżentelmeński ze stycznia br. za podstawę rozwoju stałych, przyjaznych stosunków z Italią. Ambasador Grandi ze swej strony zaręczył, że Włochy nie mają zgola celów terytorialnych w Hiszpanii i że pragną również współpracy z Wielką Brytanią.

Można przewidywać, że Anglia nie będzie teraz robiła trudności z uznaniem aneksji Abisynii przez Włochy, z chwilą gdy sprawa ta wejdzie na porządek dzienny zbiorowego rozwiązania jej w Lidze. Wiadomo, że nie tyle Foreign Office ile rządu dominiów angielskich są przeciwne uznaniu cesarstwa włoskiego i ekspansji włoskiej w Afryce.

Obydwaj mężowie stanu omawiali ponadto szczegółowo sprawę hiszpańską i rolę Sowietów w Komitecie Nieinterwencji. Punkty widzenia włoski i angielski na sprawę hiszpańską zbli-

żają się coraz więcej, co dla Anglii, która chce obecnie zwrócić całą swą uwagę na Daleki Wschód, ma duże znaczenie.

Osobista interwencja premiera angielskiego miała na celu usunięcie dawnych nieporozumień i ułatwienie współpracy angielsko-włoskiej w sprawach europejskich, w szczególności zaś hiszpańskiej. Chamberlain zabrał się z całą energią do uprzątnięcia terenu politycznego z dotychczasowych trudności. W przeciwieństwie do prasy angielskiej i europejskiej, która nadała duże znaczenie temu spotkaniu, prasa włoska nie komentowała go dotąd.

Konflikt angielsko-włoski, powstały w 1935 r. w związku z zdobyciem przez Włochów Etiopii, ma dwie strony: jedną głębszą, potencjalną, związaną z przyszłą ekspansją Włoch, i ta może kryć w sobie niejedną niespodziankę, — drugą zaś aktualną, związaną z nagłą potrzebą odprężenia międzynarodowego.

Do tego ostatniego celu zmierzają właśnie wysiłki obu dyplomacji.

Rzym.

S. M.

„Ozon“ i Związek Legionistów

Dnia 8 sierpnia po trzyletniej przerwie odbędzie się w Krakowie walny zjazd legionistów, na którym marsz. Śmigły-Rydz ma wygłosić aktualne przemówienie polityczne.

Jest rzeczą powszechnie znaną, że Związek Legionistów jest kręgosłupem obozu „sanacyjnego” i pomajowego reżimu. Przez 9 lat tego reżimu Związek był tylko siłą fizyczną i organizacyjną autorytatywnych rządów Piłsudskiego, po którego śmierci ujawniły się w świecie legionowym wewnętrzne tarcia, istniejące tam już dawniej. Powstała silna opozycja przeciw polityce p. Ślawka, której to polityki wyrazem był BBWR, a owocem konstytucja kwietniowa i obecne izby parlamentarne. Opozycja ta obrała sobie siedzibę w Kofach Pułkowych, istniejących obok Związku. Podkreślić należy, że na czele Związku tych kół stał gen. dywizji Śmigły-Rydz.

24 maja r. ub. odbył się w Warszawie zjazd delegatów Związku Legionistów, na którym — jak się zdawało — doszło do porozumienia między Związkiem i Kofami Pułkowymi. Gen. Śmigły-Rydz wystąpił na tym zjeździe w charakterze następcy marsz. Piłsudskiego i wygłosił znane przemówienie polityczne, które stało się początkiem powstania później „Ozonu”. Zmieniono wówczas statut Związku powołując naczelną komendę z płkiem Kocem na czele.

To przypomnienie z niedawnej przeszłości jest bardzo na czasie. Z zeszłorocznego zjazdu delegatów (zwracamy uwagę na różnicę między zjazdem delegatów i walnym zjazdem legionistów) wynikało, że Związek Legionistów i przyszła organizacja polityczna, czyli „O. Z. N.” to będą jakby dwa ramiona jednego ciała, kierowanego jedną głową, jedną wolą — oczywiście marsz. Śmigłego-Rydz przy pomocy wspólnego dla obu organizacyj sztabu z płkiem Kocem na czele. Trudno było nawet przypuszczać, żeby między Związkiem i „Ozonem” mogły zachodzić jakieś antagonizmy polityczne.

Możliwość takich antagonizmów miało zapobiec oświadczenie marsz. Śmigłego-Rydz, zawarte w cytowanym już wyżej przemówieniu. Oświadczenie to brzmiało bardzo kategorycznie: Związek Legionistów nie jest powołany do uprawiania polityki i nie powinien jej uprawiać, a gdy zajdzie potrzeba, politykę będzie prowadził sam marsz. Śmigły-Rydz. Samo przez się rozumie się, że będzie to robił ewentualnie za pomocą późniejszego „O. Z. N.”.

A jednak stało się inaczej. Przyszła „dekompozycja”, której zwierzchołdem stała się sprawa wawelska.

Sprawa ta jest w tej chwili zakończona, nie będziemy zatem wchodzić w jej meritum ograniczając się do charakterystyki stanowisk, zajętych w tej sprawie przez kierownictwo „O. Z. N.” i Związek Legionistów, ściśle biorąc przez poszczególne czynniki tego Związku.

W pierwszych dniach konfliktu wawelskiego płk Koc ogłosił oświadczenie, zgodne całkowicie ze stanowiskiem rządu, wyraźnie wzywające konflikt do samej tylko sprawy przeniesienia trumny i osoby ks. metropolity Sapiehy. Tak ustosunkował się do tej wybitnie politycznej kwestii szef „O. Z. N.” i równocześnie komendant naczelny Związku Legionistów.

Inne stanowisko zajęły okręgi i koła Związku, z natury rzeczy przede wszystkim okręg krakowski i tamtejsze Koła Pułkowe. Z inicjatywy jednego z tych kół zwołane zostało zebranie legionistów ze wszystkich Kół Pułkowych, na którym nie tylko potępiono ks. metropolitę i jego zarządzenie, ale posunięto się jeszcze znacznie dalej: wyrażono votum nieufności zarządowi krakowskiemu okręgu Zw. Leg., a nawet uchwalono zarząd ten z b. wojewodą krakowskim, obecnie senatorem Kwaśniewskim na czele — oddać pod sąd organizacyjny. Jako powód tak ostrej uchwały wewnętrznej podano, że zarząd wiedział o za-

miarze ks. metropolity i nie uczynił, aby wykonaniu tego zamiaru zapobiec.

Skutków ta uchwała na razie nie miała żadnych. Zarząd nie ustąpił, a co będzie z sądem — nie wiadomo. Prawdopodobnie sprawa poszła do komendy naczelnej, która zapewne nie zatwierdzi uchwał przygodnego zgromadzenia.

To jeszcze nie wszystko. Wychodzący w Krakowie od kilku miesięcy „Kurier Wieczorny”, który w swoim czasie „ex re” znanego oświadczenia płka Kowalewskiego wystąpił namiętnie w obronie Żydów — uznał sprawę wawelską za okazję do ataku na „endeków” i „klerykałów”. Sens artykułu, utrzymanego w bardzo podnieconym tonie, był następujący: My, legionisci pierwszej brygady, nigdy nie zapomnimy wam, endecy i klerykali, waszego zachowania się w sprawie wawelskiej.

Ze pewne czynniki obozu legionowego odnoszą się stale nienawistnie do obozu narodowego, to nie nowość. Nie przejmujemy się także tym, że w każdej sprawie szuka się przede wszyst-

kim „endeków”. Nic nam to nie szkodzi, jesteśmy do tego już przyzwyczajeni. Chodzi nam w tej chwili o rozgrywkę, jaka toczy się w łonie obozu „sanacyjnego”.

Tu dodajmy jeszcze, że wybitni członkowie Związku Legionistów byli aranżerami demonstracyjnego, acz niezbyt licznego wiecu, który odbył się w Warszawie jednocześnie z posiedzeniem Sejmu w sprawie wawelskiej. Dwa te zebrania były nastrojone na zupełnie inną nutę. Na miarę normalnych stosunków politycznych wiec w Resursie był zebraniem opozycji. Opozycji przeciw komu? Przeciw Sejmowi, rządowi i „O. Z. N.”.

Krótko mówiąc między „O. Z. N.” i większością zorganizowanych w Związku Legionistów zachodzi wyraźna „dekompozycja”. Obóz pomajowy rozpada się coraz bardziej na szereg grup i nie wiadomo do tej pory, która z nich uzyska przewagę.

Jak się ta dekompozycja wyrazi na walnym zjeździe legionistów i co powiedzą o niej czynniki decydujące?

M. K.

ROZBITY „BATALION ŚMIERCI”

Reszta bolszewickiego „batalionu Śmierci” rozbitego przez powstańców hiszpańskich pod Madrytem.

Pogotowie wojenne Japonii

W międzynarodowej klasyfikacji pogotowia wojennego osiem zasadniczych elementów decyduje o wyniku: siły ludzkie, zakłady przemysłowe, węgiel, żelazo, nafta, siarka, miedź. Spośród wymienionych surowców, niezbędnych do prowadzenia wojny, Japonia odczuwa brak nafty i żelaza.

Ciężkim zagadnieniem dla Japonii jest brak nafty. Obecnie nie tylko cała armia japońska jest w najwyższym stopniu zmotoryzowana, ale również okręty japońskie opalane są głównie naftą. Japonia konsumuje rocznie ok. 3.180 mil. litrów, na którą to sumę z krajowej produkcji przypada zaledwie ok. 318 mil. l. (Honszu, Hokkaido, południowy Sachalin i Formoza). Mandżuria daje rocznie tylko ok. 36 mil. l. W najlepszym więc wypadku, gdyby zapotrzebowanie wojenne nie przekraczało pokojowego, Japonia mogłaby liczyć ledwie na 1/8 niezbędnej ilości nafty z własnych terytoriów — na cele przemysłowe i militarne.

Drugą militarno-gospodarczą bolączką Japonii jest kwestia żelaza. Przemysł japoński pochłania rocznie ok. 2 milionów ton żelaza, a japońska produkcja krajowa wynosi zaledwie 200 tys. t. rocznie. Mandżuria jako rezerwar żelaza zawiodła pokładane w niej nadzieje. Złoża w Anszan są obfite, ale niskoprocentowe (30—40 pct z domieszkami nieodpowiednimi do produkcji stali). Obecna produkcja żelaza w Mandżurii nie przekracza 200.000 t. Tak więc żelazo mandżurskie łącznie z japońskim i koreańskim pokrywa ledwie połowę zapotrzebowania pokojowego.

W przewidywaniu wojny, Japonia poczyniła zapasy nafty i żelaza, które pozwolą jej prowadzić działania wojenne w ciągu przynajmniej jednego roku. W ciągu ostatnich kilku lat admiralica japońska poczyniła zapasy nafty w ilości ok. 3.200 mil. litrów, czyli tyle, ile rocznie potrzebuje przemysł i wojsko na stopie pokojowej. Podobnie przedstawia się kwestia żelaza. Japonia poczyniła ostatnio

olbrzymie zakupy szmelcu zagranicznego. Np. w r. 1934 Japonia kupiła tylko w U. S. A. milion ton szmelcu. Zresztą i bez tego normalna ilość handlowych zapasów w kraju tak uprzemysłowionym jak Japonia starczyłaby co najmniej na pół roku, ponadto trzeba wziąć pod uwagę i tę okoliczność, że żelazo nie zużywa się bez reszty jak nafta.

Japonia może być samowystarczalna nawet dłuższy okres czasu w dziedzinie materiałów wybuchowych (siarka, siarka, miedź, cyn, gumy i aluminium, zastępując ich brak w ostatecznym razie produktami syntetycznymi. Poważne natomiast trudności nasuwa zagadnienie metali barwnych. Najdotkliwiej daje się odczuć w Japonii brak niklu, tak niezbędnego w przemyśle wojennym. Nikiel znajduje się głównie w dwóch miejscach: w Kanadzie i Nowej Kaledonii. Japonia w trosce o nikiel założyła własne zakłady eksploatacyjne na Nowej Kaledonii; odciecie od tej wyspy i od Kanady postawiłoby ją w bardzo trudnym położeniu.

W tej samej kolonii francuskiej Japonia zaopatruje się i chrom, odgrywający dużą rolę w przemyśle wojennym. Ołowiu i cynku — metali niezbędnych w produkcji pocisków — Japonia posiada ilości odpowiadające zaledwie 10 pct obecnego zapotrzebowania. Tungsten i antymon — metale używane do hartowania stali — sprowadza Japonia z południowych Chin, które są największymi producentami tych metali na świecie. Bardzo dotkliwie odczułaby Japonia w razie długiej wojny brak manganu, którego głównym dostawcą jest Rosja i Brazylia. Podobnie kwestia bawełny w razie zamknięcia dowozu do Japonii przedstawia się w czarnych barwach.

Tak więc w prowadzeniu krótkotrwałej wojny Japonia może się obyć bez pomocy z zewnątrz i najściślejza blokada nie zdołałaby jej złamać, długa natomiast wojna mogłaby zakończyć się klęską dla Japonii na skutek braku surowców.

FAKTY i OCENY

Jeszcze jeden

Do szeregu aresztowań „starościskich” przybywa jeszcze jedno. Oto „Kurier Wileński” donosi, że w Wołozynie zostali aresztowani wszyscy wybitniejsi urzędnicy od starosty aż po sekretarza gminy włącznie.

„Jak to jest u nas w zwyczaju — pisze „Kurier Wileński” — szczegóły śledztwa są trzymane w ukryciu i nikomu pod żadnym pozorem nie wyjawia się ani rakka tajemnicy. Otaczanie taką tajemniczością, zwykłej sprawy o nadużycie, bo zdaje się, że tylko o tym może być mowa, robi fatalne wrażenie. Każdy to sobie tłumaczy chęcią ukrycia, zatuszowania, uniknięcia kompromitacji „wysoko postawionych osób” itd. A przecież wykrycie nadużycia samo przez się jest wydarzeniem pomyślnym raczej, świadczy o dokonywającym się przezyczyszczaniu atmosfery, o wzmożonej działalności organów kontrolujących, o tym, że się nie puszcza płazem nikomu choćby to był (ach!) nawet sam starosta.”

Za tych wszystkich złych byłych starostów, za Krawczyka, Wąsa, Twardowskiego, Robakiewicza i Biolika musi jednak ktoś ponosić odpowiedzialność. Opinia publiczna ma o tym wyrobione zdanie.

We mgle tajemnicy

Prezes Banku Gospodarstwa Krajowego gen. Roman Górecki, po kilkudniowym pobycie służbowym w Gdańsku wyjechał do Berlina. W stolicy Niemiec gen. Górecki zabawi dłużej i odbędzie kilka konferencji oraz przyjęty będzie przez kanclerza Hitlera na specjalnej audiencji.

W związku z tym „Wieczór Warszawski” pisze:

„Co gen. Górecki mówił w Gdańsku w czasie swego służbowego pobytu — nie wiadomo. Otoczony mgłą tajemnicy jest również cel wyjazdu do Berlina. Poprzednio już podawano, że gen. Górecki pojedzie do Niemiec w charakterze przewodniczącego delegacji polskich kombatantów na międzynarodowy zjazd b. żołnierzy frontowych. Wszystkie jednak wskazuje na to, że prócz chęci udziału w zjeździe kombatantów, gen. Góreckiemu przyswiecały inne cele. Dlatego też odbył on oficjalne rozmowy z przedstawicielami władz gdańskich i dlatego odbędzie kilka konferencji w Berlinie.”

Co za ważne cele mają przyswiecać konferencjom gen. Góreckiego tego pismo nie wyjaśnia.

Grupa posłów „OZN”

Według pogłosek kursujących po Warszawie „OZN” dąży do wzmocnienia swej pozycji w Sejmie przez stworzenie swojej grupy poselskiej. Chodzi obecnie o to, by grupa ta była odpowiedzialna za to, co się dzieje w Sejmie z udziałem różnych osobistości, na których omawia się aktualne wydarzenia i aktualne zatargi.

Przez sympatię dla Polski

Żydowski „Nasz Przegląd” donosi:

„Głośnie swego czasu sprawa skazanego na śmierć przez sąd powstańczy w Hiszpanii łodzianina Brunona Zandberga, ułaskawionego następnie wskutek interwencji dyplomatycznej polskiego ministerstwa spraw zagranicznych, znalazła ostateczne swe rozstrzygnięcie dopiero w w dniu wczorajszym. Ministerstwo Spraw Zagranicznych otrzymało pismo, podpisane własnoręcznie przez gen. Franco, który donosi, że, przychylając się do prośby Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i chcąc dać wyraz swej sympatii dla Polski, ułaskawia całkowicie Brunona Zandberga. O powyższej decyzji gen. Franco M. S. Z. zawiadomiło rodzinę Zandberga w Łodzi.”

Sympatia gen. Franco dla Polski cieszy nas szczerze, ale forma, w której znalazła ona swój wyraz, cieszy nas o wiele mniej.

50.000 dolarów dla Żydów

Żydowskie organizacje robotnicze w Ameryce „Arbeiter-Ring” uchwaliły zebrać 50 tysięcy dolarów na fundusz pomocy dla Żydów w Polsce. Zarząd centrali organizacji wydał już w tej sprawie odezwę oraz rozesłał okólnik do wszystkich oddziałów „Arbeiter-Ringu”, które rozpoczęły natychmiast akcję zbiorczą.

Wydatna pomoc materialna żydostwa zagranicznego ma na celu utrzymanie żydowskiego stanu posiadania w Polsce i honorowanie walki o polszczenie naszego „handlu”. Jest to jeszcze jeden dowód żydowskiej współpracy międzynarodowej.

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO ŚRÓDMIEŚCIE

Ośma lekcja kursu kandydatów we wtorek 3 sierpnia o godz. 20 na sali Stronnictwa Narodowego św. Marcin 65.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Opadająca fala strajków okupacyjnych

Gdy w r. 1932 pojawiła się w Polsce nowa forma strajku włoskiego, polegająca na okupacji zakładu pracy przez załogę robotniczą, która fabryki nie opuszczała aż do chwili ziszczenia jej życzeń, wielu twierdziło, że strajk okupacyjny będzie w przyszłości stosowany jako broń codzienna pracowników przeciwko pracodawcom. Przepowiednia nie ziściła się. Wykazuje to świeżo ogłoszona statystyka strajków okupacyjnych („Statystyka Pracy”, zeszyt 4-36).

Dowiadujemy się z cyt. wydawnictwa Gł. Urzędu Statystycznego, że ilość robotników biorących udział w strajkach okupacyjnych spadła od r. 1933 do r. 1935 z 37 tys. na 31 tysięcy. Również liczba robotniko-dniówek, straconych wskutek strajków okupacyjnych, nie wzrosła a zmalała z 216 tys. w r. 1932 na 204 tysiące.

Znaczenie strajków okupacyjnych, na tle ogólnych rozgrywek społeczno-gospodarczych, również nie wzrosło na przestrzeni czasu, ujętej statystycznie. Ilość robotniko-dniówek straconych na skutek strajków okupacyjnych nie przekroczyła dotychczas 10-ciu procent ogólnej liczby robotniko-dniówek straconych wskutek strajków. W szczególności w r. 1932 stracono na skutek strajków 2.101 tys. robotniko-dniówek, w czym strajki okupacyjne stanowiły 10,3 procent. Natomiast w latach 1933 i 1934 odsetek ten spadł na 6,3 procent. Jak więc widzimy, fala strajków okupacyjnych — opada.

Temu stwierdzeniu nie należy przeciwstawić faktu, iż ilość zakładów pracy, objętych strajkami okupacyjnymi, wzrosła. Cyfra ta istotnie wykazuje wzrost i to bardzo znaczny, bowiem gdy ilość zakładów pracy objętych strajkiem okupacyjnym w r. 1932 wyniosła 55, to w r. 1935 liczba ich wzrosła do 390. Jeśli bliżej przyjrzeć się statystyce, stwierdzić wówczas można, że ilość mniejszych zakładów pracy (tj. zatrudniających do 100 robotników), dotkniętych strajkiem okupacyjnym, wzrosła z 12 w r. 1932 do 277 w r. 1935. Innymi słowy, strajki okupacyjne przestają być bronią w rękach załóg wielkich zakładów pracy, natomiast coraz wyraźniej zaczynają ograniczać się do mniejszych przedsiębiorstw, przez co, oczywiście, maleje ich wpływ na rynek pracy.

Likwidacja strajków okupacyjnych odbywa się naogół dość gładko. W 78 procentach strajkujący usuwają się z okupowanych zakładów pracy dobrowolnie, w 19 procentach na wezwanie władz, a tylko w 2,6 procentach pod przymus, na skutek interwencji policji.

Cyfry powyżej przytoczone są pocieszające. Trzeba bowiem pamiętać, że strajk okupacyjny jest nielegalną formą walki, gdyż podpada pod postanowienia art. 251 k. k. Rozprzestrzenianie się formy strajków okupacyjnych mogłoby poważnie zagrażać ładowi społecznemu, co jednak — jak zdaje się wynikać z powyższego przeglądu statystycznego — nam nie grozi.

(k) **O rychłe rozproszczenie kredytów rejestrowych.** Sfery rolnicze Wielkopolski i Pomorza zwracają uwagę na konsekwencje, jakimi może grozić opóźnienie rozproszczenia kredytów rejestrowych i zaliczkowych. Opóźnienie terminu rozpoczęcia akcji kredytowej tego rodzaju, może spowodować silną podaż zboża i wpłynąć na poważniejszą obniżkę jego cen. Rolnictwo posiada duże płatności, które musi regulować bezpośrednio po żniwach. Stąd też zapotrzebowanie na gotówkę jest w tej chwili bardzo silne. Gdyby kredyt rejestrowy miał przyjść późno, wówczas minąłby się z celem. Jeżeli więc ma spełnić swoje zadanie, musi być uruchomiony zaraz. Każdy tydzień zwłoki może przynieść niepowetowane szkody. (az)

(k) **Rozprowadzanie kredytów rolnych w woj. pomorskim.** Państwowy Bank Rolny przydzielił instytucjom kredytowym woj. pomorskiego do rozprowadzenia wśród miejscowego rolnictwa 1,7 miln. zł na kredyty pod rejestrowy zastaw zboża oraz 350 tys. zł na kredyty zaliczkowe dla drobnych gospodarstw. Z uwagi na trudne położenie finansowe rolnictwa, Pomorska Izba Rolnicza zachęca rolników do pełnego wykorzystywania wyżej podanych możliwości kredytowych.

(k) **Dalsze inwestycje w przemyśle górnośląskim.** Huta „Pokój” przeprowadza kosztem 900 tys. zł gruntowną przebudowę walcowni. Zaznaczyć należy, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy, huta „Pokój” przejęła do pracy około 600 robotników. Również huta „Laura” w Siemianowicach, po dokonaniu remontu, uruchamia w dniach najbliższych nieczynną od kilku lat stalownię. W związku z tym przyjętych zostanie do pracy około 80 robotników.

(k) **Wystawa „Mieszkanie i Wypoczynek”.** Izby przemysłowo-handlowe zbierają zgłoszenia firm polskich do udziału w urządzanej w Hadze wystawie o charakterze międzynarodowym pn. „Mieszkanie i Wypoczynek”. Wystawa odbędzie się w czasie od 24 września do 10 października rb. w specjalnych gmachach wystawowych, które pod względem wielkości, urządzenia i frekwencji uznane są za największe w Holandii. Z artykułów polskich, które mogłyby być z powodzeniem eksponowane na powyższej wystawie w Hadze — wymienić należy przede wszystkim: stalowe konstrukcje domów lub ich plany, całkowite urządzenie mieszkań wraz z instalacją kuchenną, łazienką itd., dywany, kilimy, firanki, wyroby tapicerskie, instalacje oświetleniowe i ogrzewalnicze, naczynia sanitarne, szkło i fajanse, bielizna stołowa i pościelowa, konstrukcje okien i drzwi, materiały izolacyjne, urządzenia wewnątrz kabin okrętowych i samochodowych, wagonów kolejowych, autobusów i tramwajów, przybory dla sportów i gier towarzyskich, meble gięte ogrodowe i pokojowe, aparaty radiowe i gramofony, instrumenty muzyczne, wreszcie roboty ręczne i przemysł ludowy. Szczegółowe informacje co do wystawy uzyskać można w Poselstwie R. P. w Hadze (25 Alexanderstraat).

Z ZAGRANICY

(z) **Wręczenie sztandaru Związku Kupców i Rzemieślników we Francji.** W dniu 25 bm. przybyła do Lille delegacja Związku Rzemieślników Chrześcijan w Polsce, przywożąc w darze dla Związku Kupców i Rzemieślników we Francji sztandar, poświęcony niedawno w Warszawie. Uroczyste wręczenie sztandaru odbyło się w Konsulacie Generalnym R. P. w Lille. Po przemówieniach przedstawiciele delegacji, sztandar został oddany do rąk konsula generalnego, który z kolei wręczył go prezesowi Związku Kupców i Rzemieślników Polskich we Francji.

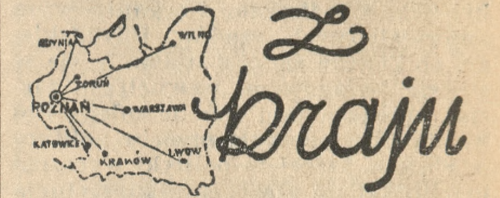
(z) **Przemysł francuski zabiega o reorganizację czasu pracy.** Związek przemysłowców - eksporterów zwrócił się do premiera Chautempsa z listem, domagającym się wydania odpowiednich zarządzeń, mających na celu pełne wykorzystanie dewaluacji franka. Eksporterzy francuscy proponują m. in. zastąpienie obowiązującego obecnie 40-godzinnego tygodnia pracy 2.000 godzin pracy w ciągu roku. Należy nadmienić, że tego rodzaju propozycja wysuwana już była poprzednio, proponowała ona mianowicie, aby poszczególne galezie przemysłu mogły stosować dłuższy tydzień pracy, byleby tylko ogólna liczba godzin pracy nie mogła przekraczać w ciągu roku 2 tys. godzin. Organizacje robotnicze wypowiedziały się wówczas przeciwko tej propozycji. Trudno jest przewidzieć, jakie stanowisko zajmie rząd w tej sprawie w chwili obecnej, ze względu na niepomyślną sytuację przemysłu francuskiego.

(z) **Rozbudowa przemysłu we Włoszech.** Od sierpnia 1933 r. założono we Włoszech ogółem 1.263 nowe przedsiębiorstwa przemysłowe o łącznym kapitale 1,1 miliarda lirów. W nowych fabrykach znalazło ogółem zatrudnienie 49.900 robotników. Najwięcej fabryk założono w przemyśle chemicznym, mianowicie 410 z łącznym kapitałem 430 milionów lirów. Drugie miejsce zajmuje przemysł żelazny i stalowy (447 fabryk z kapitałem 275 milionów lirów), a trzecie przemysł tekstylny, w którym założono 183 fabryki z kapitałem 172 milionów lirów.

(z) **Przewidywania wielkiego ożywienia gospodarczego w U. S. A.** Poważny amerykański organ finansowy „Wall Street Journal” opublikował wyniki ankiety wśród ekonomistów amerykańskich, z której wynika, iż największe banki Stanów Zjednoczonych spodziewają się na jesieni poważnego ożywienia w życiu gospodarczym. Zasadniczym czynnikiem, na którym ekonomiści opierają swe przewidy-

wania, jest przede wszystkim wzrost dochodów rolników oraz w mniejszym nieco stopniu wzrost zarobków pracowników.

U osób w średnim i podeszłym wieku codzienne stosowanie pół szklanki naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa** powoduje łatwe wypróżnienie, pobudza apetyt, sprawdza spokojny sen i wzmacnia niesłyszalnie szybko działalność komórek mózgowych. Zalecana przez lekarzy.
Tg 21 322

30 TYSIĘCY SAMOCHODÓW W POLSCE

Na terenie Polski w dniu 1 lipca 37 r. kursowało 18.309 samochodów osobowych prywatnych, 4.614 dorożek samochodowych, 1.675 autobusów, 6.110 samochodów ciężarowych, razem 30.708. Poza tym kursowało 10.162 motocykli oraz 1.178 innych pojazdów mechanicznych.

Ogółem na 1 lipca rb. na terenie Polski kursowało 42.048 pojazdów mechanicznych, tak że jeden pojazd mechaniczny przypada na 840 mieszkańców.

W ciągu pierwszego półrocza rb. było 4.580 pojazdów mechanicznych.

CZAPKI ZIMOWE DLA POLICJANTÓW

Główna komenda Policji Państwowej wprowadza dalsze zmiany w umundurowaniu oficerów i funkcjonariuszy policji. Począwszy od r. b. zastosowane będą dla policjantów specjalne czapki na okres zimowy. Będą to tzw. czapki narciarskie, koloru granatowego, opatrzone na przedzie godłem państwowym i dystynkcjami służbowymi.

Po wprowadzeniu czapek zimowych zakazane będzie noszenie przez policjantów kominarek i kołnierzy zimowych.

WYBITNY LEKARZ JAPONSKI ZWIEDZA POLSKĘ

Od niejakiego czasu bawi w Polsce lekarz japoński dr Hideo Yagi, profesor wydziału medycznego uniwersytetu Okayama i dyrektor tamtejszej kliniki położniczej. Ostatnio zwiedzał uczony japoński kliniki uniwersytetu krakowskiego i wyrażał się z uznaniem o ich urządzeniach nowoczesnych.

PEJSACI CYGANIE

Pod Kałuszynem została przytrzymana przez władze policyjne i osadzona w areszcie „banda cyganów”, której skład był wielce osobliwy. Jedynie kierownik jej był cyganem małopolskim, nazwiskiem Leon Kowalski. Reszta legitymowała się dokumentami polskimi, rumuńskimi i czesko-słowackimi — a byli to Żydzi, którzy wędrując po kraju, w ten sposób uchylali się od odpowiedzialności za rozmaite przestępstwa. Oto nazwiska niektórych z nich: Zelik Chaimowicz z żoną i córką, Jankiel Drożdżowy, Anszel Kolensztein, Symcha Rubinaba i Józef Symtinker. Cygan Kowalski pobierał od nich utrzymanie miesięczne i za to osłaniał ich swoją osobą.

Pomyśl istotnie bardzo oryginalny, który się mógł być zrodzić jedynie w przebiegłych mózgach żydowskich.

W 40 ROCZNICĘ ZGONU ASNYKA

W Krakowie na Skałce, gdzie w krypcie kościoła tamtejszego spoczywają prochy zmarłego przed czterdziestu laty poety, Adama Asnyka, odprawiono laty o negdaj w rocznicę zgonu nabożeństwo żałobne. Wzięli w nim udział przedstawiciele władz i społeczeństwa.

OBLICZENIE STRAT POWODZIOWYCH W KIELECKIM

Kielecka Izba Rolnicza dokonała obliczeń strat, wyrządzonych przez powódź i gradobicie w maju rb. Na terenie powiatu pińczowskiego straty w 21 gminach i miasteczkach wynoszą 4.141.426 złotych; na terenie pow. olkuskiego w 5 gm. 2.501.892 zł; na terenie pow. jędrzejowskiego w 5 gminach — 1.605.040 zł. Ogółem straty na terenie wspomnianych trzech powiatów wynoszą 8.248.358 zł. Straty powiatu Miechowskiego nie zostały jeszcze obliczone.

ZNOWU UCIECZKA WIĘZIŃ

Z dziedzińca więzienia karno - śledczego w Złoczowie podczas przechadzki zdołało zbiec czterech więźniów, którym jednak pobyt na swobodzie został wnet przerwany. Jeden z nich został postrzelony już w chwili przedostawania się przez ogrodzenie więzienne i wrócił do celi, drugiego ujęto na peryferii miasta, a pozostałych dwóch dogoniono i obezwładniono po dłuższym pościgu. Ucieczka zatem była tu daremna.

Z POLITECHNIKI LWOWSKIEJ

Tow. Bratniej Pomocy Stud. Politechniki Lwowskiej we Lwowie podaje do ogólnej wiadomości, że w dniach od 23 stycznia do 15 września rb. urządza wraz ze Stowarzyszeniem Asystentów Politechniki Lwowskiej kursy przygotowawcze dla nowo wstępujących na Politechnikę Lwowską. Zapisy oraz zgłoszenia listownie przyjmuje Komisja Wakacyjna T-wa Bratniej Pomocy S. P. L., Lwów, Politechnika, ul. L. Sapiehy 12.

PARIS
EXPOSITION INTERNATIONALE 1937
MAJ — LISTOPAD

Liczne manifestacje artystyczne, naukowe, literackie i sportowe.
Informacje: Tow. Nawigacyjne, Agencje Podróży, Biura Turystyczne

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Plantacje wikliny wolne są od podatku przemysłowego.** Min. Skarbu wydało w dniu 30 czerwca rb. okólnik do wszystkich izb i urzędów skarbowych w sprawie stosowania postanowień art. 2 ustawy o państwowym podatku przemysłowym do gospodarstw rolnych, eksploatujących wiklinę. W okólniku tym Min. Skarbu wyjaśnia, że sprzedaż i dostawa wikliny, uprawianych na własnych lub dzierżawionych gruntach, nie podlega podatki przemysłowemu na podstawie postanowień art. pkt. 2 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z r. 1936 nr. 46 poz. 339), o ile została dokonana przez właścicieli gospodarstw rolnych bez utrzymywania w tym celu osobnych zakładów handlowych i oddzielnych składów poza obrębem własnych lub dzierżawionych gruntów. Zwolnieniu do wspomnianego podatku nie stoi na przeszkodzie fakt dokonania przed sprzedażą lub dostawą czynności, polegających na okorowaniu wyciętej wikliny, jakkolwiek czynności te nadają wiklinie charakter półfabrykatów w rozumieniu art. 3 p. 15 ustawy.

(p) **Przeciw obciążeniu podatkiem, działającemu wstecz.** W myśl rozporządzenia wykonawczego do ustawy o podatku przemysłowym z grudnia 1936 r. z mocą wsteczną od stycznia r. 1936, przy stosowaniu stawek dla wymiaru podatku przemysłowego od obrotu, miarodajna jest ustawa obowiązująca przedsiębiorstwo kategoria świadectwa przemysłowego, a nie kategoria świadectwa faktycznie posiadanej. W związku z tym nasuwa się uwaga, iż nie należy płatników, których w drodze ulgowych świadectw zachęciano do zwiększenia stanu załogi robotniczej,

post factum obciążać wstecz działającym zastosowaniem wyższych stawek podatkowych. Dlatego też cytowany wyżej przepis winien obowiązywać od stycznia 1937 r. Łącznie z tym istnieje konieczność umorzenia różnicy podatku przypadającego za rok podatkowy 1936. (az)

Z KRAJU

(k) **Zahamowanie postępu koniunktury w Wielkopolsce.** Końcówka okresu r. 1936 i pierwszy roku bieżącego, cechował w Wielkopolsce widoczny postęp koniunktury. Niestety, już od początku II kwartału obserwuje się wyraźne zatrzymanie, wprawdzie wolna, lecz stale w górę idącego ożywienia gospodarczego. Niewątpliwie podziałała na to nagła zmiana pory roku, tj. zakończenie sezonu zimowego i nagłe przejście do sezonu letniego, z pominięciem wiosennego, którego prawie nie było. (az)

(k) **O polskich przedstawicieli firm polskich w Gdańsku.** Coraz bardziej wchodzi w zwyczaj, że polskie firmy handlowe i przemysłowe powierzają swe zastępstwa na terenie Gdańska — gdańszczanom, Niemcom. Tymczasem Gdańsk zamieszkuje wielu Polaków, dobrych fachowców, którzy z równym powodzeniem mogą reprezentować w wolnym mieście interesy firm polskich. Dlaczego krajowe przedsiębiorstwa polskie, mogąc zatrudniać Polaków gdańskich, dają pracę żywiołowi obcemu? Czy nie należałoby poddać tę sprawę gruntownej rewizji? Wszak Polsce powinno zależeć na wzmacnianiu żywiołu polskiego w Gdańsku i w tym celu należałoby wyszukiwać wszystkie istniejące możliwości. Czy oddawanie poważnych nieraz przedstawicielstw w ręce niemieckie licuje z poczuciem narodowym?

11g 46 128

PO TAMTEJ STRONIE GRANICY

Szlakiem Poznań — Berlin na zachód

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego“)

Berlin, 1 sierpnia.
„Heil Hitler!“ — odpowiada niemiecki strażnik graniczny na skierowane doń powitanie „Guten Morgen“. I w słowach urzędnika czuć jakby pocucie. Rok temu, w roku berlińskiej olimpiady, starano się cudzoziemcom dogadzać i była w symbolach hitlerowskich powściągliwość. Dziś w każdym urzędzie, nawet większych biurach prywatnych figuruje tabliczka: „Unser Gruss ist Heil Hitler“. Kto od tego odbiega, wnosi posmak niesubordynacji, prawie że protestu przeciw reżimowi.

Domek straży celnej jest pierwszym znakiem oficjalnym Rzeszy, poza którym nie ma na razie innych znaków, świadczących o przejściu granicy polsko-niemieckiej. Podobny krajobraz lesisty po tej i tamtej stronie. Po monotonii równej jak stół Wielkopolski środkowej zaczął się już koło Kwilcza teren falisty, będący urokiem dolnego biegu Warty. Wilgotny grunt daje lasom soczystą zieleń i pogranicze tonie w bujnej vegetacji.

Podobnie jak krajobraz, jest też po stronie niemieckiej wiele reminiscencji bliskiej polskiej granicy.

Przed wszystkim w nazwach miejscowości. Na drogowkach spotyka się „Goray“ i „Wierzebaum“; nazwy te, choć zniekształcone, świadczą o polskości. Tylko nie sposób dostrzec już polskich napisów na oberżach czy sklepach małomiasteczkowych. Choć ludność polskiej pozostała tu sporo, a polskich nazwisk dokoła pełno, — wszakże z wyłącznie niemieckimi objaśnieniami: Anton Grzegora — Tischlerei.

Tu uderza różnica z pograniczem polskim. Aż po Pniewy a nawet dalej w głąb Wielkopolski nie ukrywa ludność niemiecka swych napisów: Landwirtschafts-Genossenschaft, Westbank itd.

Skwierzyna, po niemiecki „Schwerin“. Miasteczko graniczne nad Wartą, liczące 7 tys. ludności. Wyglądem zewnętrznym przypomina typowe miasteczka wielkopolskie, w środku rynek z ratuszem, dokoła kilkanaście składów, apteka, cukiernia, hotel. Tuż pod miastem wpada rzeczka Obra do Warty, a masywny młyn „Obramühle“ szczyty się swą datą fundacyjną z XVII stulecia.

Do r. 1918 należała Skwierzyna do „provincji poznańskiej“, lecz w postanowieniach traktatu wersalskiego nie weszła w skład województwa poznańskiego. Pozostawienie tej połaci ziemi wielkopolskiej przy Niemcach odbija się poniekąd w wyglądzie miasta. Pozostały na starym miejscu dawne filie firm z głębi Niemiec, powstawały również nowe, których nazwy znane są w reszcie Rzeszy. Pewne piętno na krajobrazie wyciska wszędzie automobilizm, mianowicie liczne stacje benzynowe z jakrawymi napisami, reklamującymi tę lub inną benzynę, taką lub inną markę samochodową. W najmniejszych nawet osadach konkurują z sobą co najmniej dwie różne firmy benzynowe i walczą przy pomocy wielkich tablic o klientów. Czuć w tym wyraźną różnicę z pobliskim pograniczem polskim i nie jest tu samochód tą sensacją, jaką bywa jeszcze w wielu miasteczkach wielkopolskich.

Skwierzyna jest dla automobilizmu z tego pamiętna, że zaczynają się stąd ku zachodowi szosy asfaltowe.

Pierwszy 20-kilometrowy odcinek od granicy Polski pozostawili Niemcy w stanie dawnym, tj. z nawierzchnią żwirową nie dbając o modernizację, widocznie z uwagi na nikły ruch. „Przejeżdżał tędy w maju poseł szwedzki“ — mówi z namaszczeniem właściciel przydrożnej stacji benzynowej i widać z tonu, że było to w lokalnych stosunkach „wydarzeniem“, pamiętnym na szereg miesięcy. „Bywają i dwa i trzy dni, jak nie zjawi się na granicy żaden samochód“ — objaśnia strażnik celny, gdy go spytać o ruch na tym międzynarodowym szlaku Berlin—Warszawa.

Drogi w ogóle są w stanie bardzo dobrym, podobnie jak wszystkie urządzenia drogowe: drogowskazy, tablice, sygnalizacja. Z wyglądu osad ludzkich przebija dbałość czynników rządowych niemieckich, by pogranicze prezentowało się ponętnie.

Pełno jest dokoła nowych domków o wesołej barwie dachów i tynków. Przejawia się tu wyraźnie działalność

kas pożyczkowych, współpracujących z organizacjami architektów. Zwłaszcza wiele nowych osad zawięzła powstanie planowo prowadzonej przez Trzecią Rzeszę parcelacji. Znikają pod wpływem niemieckiej reformy rolnej wielkie majątki, a w ich miejsce tworzą się osiedla chłopskie na wzór dawnej pruskiej Komisji Kolonizacyjnej, z myślą gęstego zaludnienia pogranicza elementem osadniczym rdzennie niemieckim. Przeciwdziała to znanemu po wojnie odpływowi dobrowolnemu ludności ku miastom na Zachodzie, a przede wszystkim ku Berlinowi, który to proces groził przed kilkoma jeszcze laty stopniowym wyludnieniem ziem niemieckiej „Ostmark“.

Wskutek wprowadzenia ustawy o zagrodach dziedzicznych (oddającej ziemię do rąk najstarszego syna), pozostało w głębi Niemiec wiele młodych sił rolniczych bez ziemi, które obecnie osadza się na drobnych koloniach kresowych. Ci nowi gospodarze są w pierwszych latach elementem słabym, a że są przeważnie nowożeńcami i nie mają jeszcze dzieci do pomocy, daje im rząd tania siłą pomocniczą w postaci „Arbeitsdienst“ i cała taka nowopowstała kolonia osadnicza jednej okolicy korzysta z rąk roboczych

Przy schorzeniach dróg moczowych i gruźlicy krokowego codzienne stosowanie naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa** umożliwia obfite i łatwe wypróżnienie i dobre trawienie — szklanka rano na czczo. Zalecana przez lekarzy.
Tg 21323

najbliższego „obozu pracy“, zarówno chłopców, jak dziewcząt. Następuje z kolei przetasowanie ludności, gdyż nie rzadkie są wypadki, jak któraś z pomocnic przywiązuje się do osady, w której praca jej się spodobała, wychodzi za mąż i zasila element miejscowy świeżą krwią z głębi Niemiec.

Są w okolicach Skwierzyny dwa takie „obozy“. Jeden, złożony z chłopców do lat 18, wspomaga miejscowych kolonistów w wszystkich czynnościach w zagrodzie i na roli. Drugi stanowią młodzi mężczyźni, odbywający swą przepisową półroczną służbę pracy przed odbyciem służby wojskowej, których czynność zasadza się na robotach drogowych, melioracjach w dorzeczu Warty i Obry, oraz w sypaniu torów kolejowych, wałów ochronnych itp.

Kilka budynków mieszkalnych z drzewa, otaczających w czworobok podwórce, stanowi skwierzyński obóz „Arbeitsdienst“. Przy wejściu patroluje warta z symboliczną łopatą na ramieniu, zastępującą broń. Zresztą dyscyplina panuje wojskowa, przygotowująca do przyszłej służby w armii. Wszakże warunki mieszkaniowe i życiowe są w obozie ponętne, a staranna budowa baraków i schludne ogródki dokoła osłabiają ducha przymusu, jaki w obozie panuje.

Takie obozy pracy na pograniczu muszą dla okolicznej ludności stanowić naoczną szkołę pracy obywatelskiej — i robią one zapewne większe wrażenie, niż wszelka teoretyczna ideologia Trzeciej Rzeszy. **B. L.**

Kaliskie ghetto

Po pamiętnym posiedzeniu Rady Miejskiej w Kaliszu, na którym Żydzi usiłowali podważyć zasadę podziału rynku na części: chrześcijańską i żydowską, prasa żydowska przyniosła zapowiedź, iż p. premier Składkowski obiecał posłowi żydowskiemu Sommersteinowi zlikwidować kaliskie ghetto.

Toteż w ub. piątek od rana żydowscy kupcy i straganiarze oczekiwali przyjazdu posła Sommersteina, który miał po posłuchaniu u p. premiera przystąpić w Kaliszu do likwidowania ghetta na rynku.

Oczekiwany poseł żydowski do południa nie przybył, wobec czego straganiarze i kupcy przystąpili do ustawiania swoich budek po lewej stronie rynku, oddzielonej od prawej szerokim białym pasmem.

Po prawej stronie zarezerwowano miejsce wyłącznie dla chrześcijan i wymalowano tam napisy: „Kupujcie u Polaków“, „Tu sprzedają chrześcija-

nie“. Po lewej namalowano olbrzymimi literami: „Palestyna“. Obok żydowskich straganów znów zjawily się pikiety, które powstrzymywały chrześcijan od kupowania u Żydów.

Ludność polska czyniła zakupy wyłącznie niemal u straganiarzy i kupców chrześcijan.

Warto dodać, że na polecenie magistratu zmyto w piątek rano linię demarkacyjną. W godzinę później pas został wymalowany na nowo. W sobotę rano znów go zmyto i znów został on namalowany przez nieznaną sprawców.

Przed miejskim ogrodem w Kaliszu ustawione były pikiety, które nie wpuszczaly Żydów. Policja usunęła pikiety i umożliwiła dostęp do ogrodu. Jednakże, gdy policja się oddaliła, zjawily się grupki młodych Polaków, które znówu Żydom zabraniały wstępu do ogrodu.

Kalisz godnie przygotowuje się do otrzymania nazwy miasta wielkopolskiego.

Jeszcze o narodowości Kopernika

Wszczęty obecnie przez Niemców nieprzytomny wrzask z racji pomieszczenia posągu wielkiego astronoma w polskim pawilonie w Paryżu przypomina kilka momentów z niedawnej przeszłości sporu o jego narodowość. Więc niemiecka encyklopedia Brokhausa w następujących mniej więcej słowach kwestię tę ujęła:

„Przez długi czas Polacy usiłowali zaanektować tego wielkiego człowieka dla swej narodowości i nawet w Warszawie wystawili mu pomnik opatrując go prowokacyjnym i tendencyjnym napisem“. Ale uczone niemiecki Prove w swym gruntownym dwutomowym dziele polskie zakusy ostatecznie zdementował wykazując dokumentami zupełną ich bezzasadność.

Jednocześnie w encyklopedii rosyjskiej, opartej na wydawnictwie Brokhausa i wydanej pod firmą „Brokhaus-Efron“, biografia Kopernika, nb. znacznie bardziej szczegółowa, aniżeli w wydaniu niemieckim, kończy się następującym w przybliżeniu zdaniem:

„Długo ciągnął się spór pomiędzy Polakami a Niemcami co do narodowości Kopernika. Znalezione jednak w uniwersytecie w Padwie autentyczny dokument, w którym wielki uczone własnoręcznie podpisem stwierdza swą polską narodowość, rozstrzyga

kwestię na korzyść polskiej tezy.“

Przed kilku laty ukazała się w prasie wiadomość, że profesor Birkenmajer odnalazł w Sztokholmie własnoręczny list Kopernika, pisany z Olsztyna do króla polskiego z błaganiami o pomoc przeciwko niemieckim bandom dywersantów, którzy niepokoją Warmię czyniąc na nią napady z Prus Książęcych.

Co do dokumentu, znalezione go w Padwie, gdzie Kopernik podpisał się „Polonus“, Niemcy dowodzili, że nie było to przyznaniem się do narodowości, a tylko zaznaczenie przynależności państwowej polskiej. Wymieniony natomiast wyżej odnaleziony w stolicy Szwecji list do króla polskiego, jako niemożliwy do jakiegokolwiek wykretnego wytłumaczenia i stwierdzający, że nadto nie tylko polskości, ale i polskie, antyniemieckie uczucia Kopernika, był w ogóle pomijany przez Niemców milczeniem i tylko co najmiej, pobieżnie, w paru słowach tu i ówdzie został nazwany falsyfikatem. Byłoby jednak na czasie sprawę tę odgrzebać i list pomieniony in extenso przytoczyć.

Spór o Kopernika miał także pod koniec ubiegłego stulecia pewien humorystyczny epizod.

W Karolowach Warach przez długie lata lekarzem zdrojowym był Polak, dr Hassewicz, który dom swój,

znajdujący się przy ul. Alte Wiese, nazwał imieniem Kopernika stosując, rzecz prosta, polską ortografią tego nazwiska. Kiedy jednak przy zmianie składu rady miejskiej do głosu przyszła większość bardziej agresywnych Niemców, wystosowano do dra Hassewicza list, w którym ojcowie miasta dowodzili, że wielki astronom, jak wiadomo, Niemiec, zawsze podpisywał się „Copernicus“, chociaż ojciec jego używał dla swego nazwiska ortografii „Kopernik“. Rada miejska więc ma nadzieję, że dr H., zgodnie z prawdą historyczną i zasadą słuszności zamieni dotychczasowy napis na swym domu na właściwy.

W odpowiedzi na ten list dr Hassewicz napisał, że właśnie chodziło mu o oddanie czci skromnemu ojcu wielkiego uczonego...

Rada miejska zbaraniała... „Kopernik“ pozostał bez zmiany... (d)

* Napis brzmi: „Mikołajowi Kopernikowi — rodacy“. Z drugiej strony jest napis łaciński z podpisem: „grata patria“, — rosyjska cenzura jednak, która na tego rodzaju redakcję zgodziła się w języku łacińskim, nie zniósłaby tak niebezpiecznego po polsku słowa jak „ojczyzna“ i musiano je zastąpić przez mniej... rewolucyjnych „rodaków“!

Kalisz ku czci Asnyka

Kalisz, 2 sierpnia
2 sierpnia minęło 40 lat, jak zmarł w Krakowie wielki syn nadprośniańskiego grodu, znany poeta, gorący patriota, członek Rządu Narodowego w 1863 r., niestrudzony bojownik na niwie społecznej i propagator idei demokratyzmu — Adam Asnyk. Urodził się w Kaliszu, jako syn zubożalej rodziny szlacheckiej. Tutaj pobierał nauki, chodził do szkoły i tworzył swoje utwory. Późniejsze lata, które wypełniła całkowicie praca niepodległościowa, pisarska i społeczna, spędził Asnyk w Warszawie, w Dreźnie, a wreszcie w Krakowie, gdzie piastował mandat radnego miejskiego.

Z czasów tych pozostało po Asnyku bardzo mało pamiątek. Część z nich jak: ulubiony fotel, fotografie i kilka rękopisów znajduje się w Muzeum Ziemi Kaliskiej, natomiast inne pamiątki są w rękach prywatnych.

Ze Asnyk gorąco umiłował Kalisz, w którym spędził swoje dzieciństwo, świadczą dwa utwory pisane za czasów pobytu w Warszawie, z których widać wielkie przywiązanie do rodzinnego miasta. W wierszach tych opisuje Asnyk piękno nadprośniańskiego grodu.

Po śmierci wielkiego kaliszczanina rodzinie miasto postanowiło wystawić mu pomnik w najbardziej reprezentacyjnym miejscu. Niestety, sprawa ta stale odraczana, nie mogła dotychczas się realizacji z powodu zawieruchy wojennej.

Przed kilku laty powstał w Kaliszu komitet uczczenia pamięci Adama Asnyka, którego głównym celem miało być wystawienie pomnika sławnemu kaliszczaninowi.

Pomnik ten miał być już wystawiony w roku bieżącym, jednakże z uwagi na to, że w przyszłym roku przypada 100-lecie urodzin Adama Asnyka, postanowiono uroczystości odłożyć. Pomnik wielkiego kaliszczanina, myśliciele i poety stanie zatem dopiero w roku przyszłym w parku za Teatrem Miejskim.

Dotychczas, na wniosek komitetu uczczenia pamięci Adama Asnyka nazwano jego imieniem jedną z ulic kaliskich i gimnazjum męskie.

W dniu 2 sierpnia, jako w 40-lecie śmierci Adama Asnyka, w kościele św. Józefa odprawione zostało nabożeństwo żałobne, na którym byli obecni przedstawiciele duchowieństwa i władz

Bony turystyczne do Włoch

Agencja Prasowa „Kabel“ donosi, co następuje:

Jak się dowiadujemy, na miesiąc sierpień przyznane zostały znaczniejsze kredyty dla potrzeb turystyki do Włoch. Dzięki temu bony turystyczne, niezbędne dla wyjazdów do tego kraju, wydawane będą zasadniczo bez żadnych wygraniceń tak, że przewiduje się zupełnie łatwe zaspokojenie wszystkich potrzeb turystycznych.

Jest to fakt o tyle pożądany i pomysłny, że w miesiącu ubiegłym dawał się odczuć brak tych bonów dla licznych rzesz miłośników pięknych Włoch, w rezultacie czego nawet wstrzymano wydawanie bonów. Spowodowało to zahamowanie wyjazdów do Włoch, co obecnie będzie w pełni wynagrodzone zwolnieniem wycieczek turystycznych.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Środa i Czwartek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
 Dominika w. i N. M. P. Śnieżna
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
 Ostromila bł. Stanisława

Słońca: wschód 4.16, zachód 19.40
 Długość dnia 15 godzin 24 minut
 Księżyca: wschód 1.38, zachód 18.04
 Faza: 2 dzień przed nowiem

Sierpień
4
 Środa

Ważne numery telefonów:
 Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
 Straż ogniowa: 19-57. 30-50
 Policja: 42-21
 Posłańcy: 15-60 i 28-36
 Posażki taksówek: Grunwaldzka 77-72; Rynek Jeź. 77-08; Klinika przy Polnej 74-02; Marsz. Focha (nar. Niegolewski) 77-82; Plac Świątkrz. 19-50; Zielona (nar. Strzeleckiej) 50-35; Rynek Wilecki 66-35; W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.
 Poczta, biuro zleceń: 49-28. Zegarynka: 07. Centr. międzym.: 60. Inform. tel.: 09. Biuro napr. 08.

WROCIE poziom: -0,40 m.
 temper.: +19

NOCNY DYZUR APTEK

Śródmieście: Apt. 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18. — Apt. im. Marcinkowskiego, ul. Nowa 8 (Bazar); — Apt. Czerwona, St. Rynek 37; — Apt. św. Piotra, pl. Świątkrzyski; — **Jeżyce:** Apt. pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12; — **Lazarz:** Apt. św. Łazarza, ul. Strusia 9; — **Wilda:** Apt. pod Koroną, G. Wilda 61; — **Solacz:** Apt. przy ul. Mazowieckiej 12; — **Górczyn:** Apt. Karpińskiego, ul. Marsz. Focha 158; — **Debiec:** Apt. przy ul. Debieckiej 6; — **Główna:** Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 53; — **Staroleka:** Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃ

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 3 sierpnia 1927 r.
 W miesiącu lipca, który był dżdżysty, lecz zarazem umiarkowanie ciepły, przy średniej temperaturze 19,2 stopni Celsjusza, było trzynaście dni upalnych. — Fabryka chemiczna dr Roman May w Luboniu zorganizowała ochotniczą straż pożarną. — Przybyło Poznaniowi w maju 22, w czerwcu 3, a w lipcu 17 Żydów, czyli w trzech miesiącach razem 42 Żydów.

W Wielkopolsce przed 100 laty

Dnia 3 sierpnia 1837 r.
 Król, dyrektorium policji miasta i powiatu poznańskiego ustanowiło następujące ceny: bułka (chleb pszenny) od 19 do 21 łutów (304 do 336 gramów) jeden srebrny grosz (1 sr. grosz — około 20 groszy dzisiejszych); za bochenek chleba żytniego od 6 do 8 funtów (funt — 500 gr) 5 sgr; bochen chleba czarnego 10 — 12 funtów 5 sgr; funt wołowy po 2 sgr 6 fenigów do 3 sgr; funt wieprzowy po 3 sgr; funt cieleciny i skopowiny po 2 sgr 6 fenigów do 3 sgr. — Z powodu urodzin króla pruskiego Fryderyka Wilhelma III w archikatedralnym kościele w Poznaniu ks. biskup Chelkowski odprawił uroczystą mszę św. śpiewaną.

PODZIĘKOWANIA

— **Wynik zbiórki na cele „Sokoła”.** Ze zbiórki ulicznej na cele „Sokoła” w dniach 3-5 lipca br., na którą zezwolił Pan Wojewoda Poznański pismem z dnia 19 maja 1937 N. S. P. B. (VI — 9 a) 15 — uzyskano w całym województwie kwotę 6635 zł 84 grosze.

Podając powyższe do publicznej wiadomości pragniemy równocześnie tą drogą, tak prasie jak i ofiarodawcom za okazaną organizację naszej życzliwość, złożyć serdeczne podziękowanie — sokolim Czołem! — Przewodnictwo Dziennicy Wielkopolskiej „Sokoła”.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z życia inwalidów wojny światowej.** Na niedzielę, 8 bm. zwołał zarząd główny Zjednoczenia Inwalidów Wojny Światowej I walny zjazd delegatów, który się odbędzie w sali Domu Królowej Jadwigi w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego nr. 1. Przewidziany jest następujący program zjazdu: O godz. 10 uroczysta msza św. w kościele garnizonowym (plac Działowy). Godz. 12 uroczyste otwarcie zjazdu na sali Domu Królowej Jadwigi. Po zakończeniu oficjalnej części i przerwie o-biadowej rozpoczyna się o godz. 15 obrady delegatów. Na porządku obrad znajdują się ważne sprawy organizacyjne i uchwalenie rezolucji. Wszystkich sympatyków na otwarcie zjazdu uprzejmie zapraszamy. Wyjaśnień udziela sekretariat zarządu głównego w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 1, I piętro. (x).

Zwiedzajcie wszyscy
OGRÓD ZOOLOGICZNY
 w niedziele
 wstępne do połowy
 niższe.
1000
 zwierząt
 zg 12 4007

Hazard w publicznych lokalach

Rewizja w klubie gier — Obłożenie aresztem kart i wygranej

W ostatnich czasach zwróciła policja uwagę na uprawianie hazardu w różnych klubach i salach gier. W związku z tym faktem policja zarządziła obserwację kilku lokali. Zauważono przy tym, że w lokalach „Bilard-Klub” w Pasażu Apollo uprawia się gry hazardowe. Po kilkudniowych badaniach w dniu 30 lipca przystąpiono do rewizji we wspomnianym lokalu, w którym uprawiano grę ha-

zardową, nazywaną się „bubek”. Na gorącym uczynku przytrzymało 20 grających i właściciela lokalu. Konfiskacie uległy karty, różne przedmioty do gry oraz pieniądze. Grających wylegitymowano i nazwiska ich podane zostaną władzom administracyjnym celem ukarania. Również podano do ukarania w drodze administracyjnej właściciela lokalu. (kl)

Księstwo Kentu w „Leszczkowie“

Jak donoszą Kurier Warszawski i Polonia, w ubiegłą sobotę księstwo Kentu udał się na spacer po ulicach Katowic. Z ulicy Jordana udała się para książęca ul. Kościuszki i św. Jana na Rynek. Mimo ścisłego incognito, księżna ubrana w skromny i wytworny kostium i książę Kentu zwracali uwagę licznych przechodniów, którzy z zaciokawieniem, ale dyskretnie, poznawszy parę książęcą przyglądali się Jej. Na Ryнку para książęca zainteresowała się specjalnie wystawą firmy „Leszczków”, przy czym wyraziła życzenie zwiedzenia magazynu. Pobyt w sklepie, gdzie dostojni

goście oglądali urządzenie i interesowali się jakością materiałów trwał około 5 minut. Para książęca wyrażała się z wielkim uznaniem o wysokim poziomie estetycznym samodzielnów leszczkowskich i wytwornej ich prymitywności. — Jak nau. donoszą obecnie, specjalną uwagę księżstwa zwróciły również słynne już w Polsce iedy podróże do wyrobu Leszczkowa. Notując powyższą wiadomość na marginesie pobytu księstwa Kentu w Polsce z radością podkreślamy, że opinia księstwa o wyrobach firmy „Leszczków” jest prawdziwym sukcesem naszego rodzimego przemysłu włókienniczego. (kl)

OBCHODY

— **Dni jubileuszowe Dzieci Marii.** — Stowarzyszenie Dzieci Marii przy Zakładzie św. Józefa, liczące obecnie 675 członków, obchodzi w tym miesiącu jubileusz 75-lecia swego istnienia. Uroczystości jubileuszowe składają się z rekolekcji i pielgrzymki do Matki Boskiej Częstochowskiej. Rekolekcje, które odbędą się w kaplicy św. Józefa, a które poprowadzi dyrektor stowarzyszenia, ks. prof. Szymański, rozpoczyna się w środę, 4 bm i potrwać do niedzieli, dnia 8 bm. W niedzielę rano po solennym nabożeństwie, które zakończy 5-dniowe rekolekcje, wyruszą pod kierownictwem ks. prof. Szymańskiego i dyrektorki stowarzyszenia, siostry Henryki, Dzieci Marii w pielgrzymce do Częstochowy. Tu na Jasnej Górze Dzieci Marii złożą swej Patronce hołd i odnowią przed cudownym obrazem swe przyrzeczenia. — Powrót z Częstochowy do Poznania nastąpi we wtorek, dnia 10 bm. wieczorem. — Dotychczas wpłynęło około 300 zgłoszeń na pielgrzymkę. Udział w rekolekcjach jest jedynie możliwy za biletami wstępu, które można otrzymać przy furcie Zakładu św. Józefa lub w biurze wydziału parafialnego „Caritas” (pt.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Podrzućenie dziecka z nędzy.** W klatce schodowej pierwszego piętra na Chwaliszewie 12 znaleziono niemowlę pięciomiesięczne, porzucone przez nieznaną osobę. Przy dziecku była kartka z napisem: „Imię dziecka Zbigniew Izydor, urodzony 11 maja 1937 r. Dziecko chrzczone. Jestem w ciężkim położeniu, nie mogę znieść jego nędzy. Proszę bardzo o opiekę nad dzieckiem. Matka”. Niemowlę odstawiono do szpitala miejskiego. (kl.)

— **Wypadek w rzeźni miejskiej.** — Wypadkowi uległ dziś rano w rzeźni miejskiej p. Franciszek Grendowicz z Pobiedzisk (ul. Kiszowska 9). P. Grendowiczowi, który odniósł ranę tłuczoną na prawej skroni, udzielono pomocy na stacji Pogotowia Ratunkowego (66-66), po czym mógł on się udać do domu. (kl.)

— **Tragiczny zgon chorej.** W dniu 29 lipca oddaliła się z mieszkania w Rydzynie 23-letnia Maria Rajewska. Była ona chora na gripę i wybiegła w gorączce około 40 stopni, przez nikogo nie zauważona. Wszczęte za chorą poszukiwania doprowadziły później do strasznego odkrycia. Zwłoki Rajewskiej znaleziono w tak zwanym Rowie Polskim w pobliżu Rydzyny, do którego trawiona gorączką chora prawdopodobnie wpadła i nie mając sił, aby powstać, utonęła. (R-r.)

— **Wynędniały koń Biednego.** W piątek około godz. 13 p. Waleria Tykocińska, członek Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami, zauważyła na ul. Towarowej wóz zaprzężony w chorego, wynędzniałego konia, stanowiącego własność Wojciecha Biednego z Szamotoł (ul. Dworcowa 37), wobec czego zażądała odstawienia chorego konia do stajni Towarzystwa przy ul. Kościelnej. Biedny nie tylko nie uczynił tego, ale zwyzywał interweniującą i uderzył ją. Momentalnie zebrał się na ulicy tłum gapiów, który przybrał groźną postawę wobec członka Towarzystwa. Tymczasem Biedny, podcinając konia batem raz po raz, odjechał w stronę Wąłów Jana III. W międzyczasie wezwano telefonicznie policję. Na miejsce zjściła przybył niezwłocznie posterunkowy z I komisariatu P. P., ale i wówczas Biedny nie przestał się awanturować, zrywając tłum do rozbrojenia posterunkowego. Do tego jednak nie doszło, posterunkowy bowiem opanował sytuację, rozpedził tłum, zmusił Biednego do odprowadzenia konia z wozem do stajni Towarzystwa, po czym odstawił właściciela konia do aresztu, skąd po przesłuchaniu i spisaniu protokołu Biedny został zwolniony. Tego samego dnia jeszcze lekarz wet. zbażał zwierzę i orzekł, że jest ono wygłodzone, ma szereg obtarć skóry i nie nadaje się w ciągu dwóch tygodni do żadnej pracy, później zaś tylko do najbliższej. Z uwagi na to, że leczenie konia wymagało pewnych kosztów, których Biedny nie mógł pokryć, zdecydował się

WIECZORY I KONCERTY

— **Orkiestra Symfoniczna stoł. m. Poznania** koncertuje dziś w Parku Wilsona od godz. 20 wieczorem. Dyryguje kapelmistrz W. Buchwald. Następnym koncert w środę w Ogrodzie Zoologicznym.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Renowacja Urzędu Stanu Cywilnego.** Od dnia 31 ub. mies. Zarząd Miejski przeprowadza gruntowną renowację wszystkich biur Urzędu Stanu Cywilnego przy ul. Zamkowej, mianowicie 7 ubikacji biurowych, 2 poczekalni i klatki schodowej. Gablotki z wywieszonymi zapowiedziami, które zwykle znajdują się w przedsiönku parterowym, względnie na pierwszym piętrze klatki schodowej, są na czas prac malarskich wystawione dla publiczności w pokoju na parterze. Prace potrwać jeszcze do końca tygodnia. Ostatnia renowacja Urzędu Stanu Cywilnego była w roku 1929. (pt.)

RÓŻNE

— **Aresztowanie w Niemczech.** Obywatel polski Teodor Peterek z Czarnkowa został przytrzymały przez władze niemieckie i aresztowany. Peterka, który miał roczną przepustkę graniczną, przytrzymało w dniu 22 lipca rb. po przejściu granicy i po przesłuchaniu odstawiono go do więzienia sądowego w Pile. Przyczyny aresztowania Peterka nie są na razie znane. (R-r.)

KRONIKA TOWARZYSKI

Apel do młodzieży szkolnej! Kto nie zdążył przerobić lektury szkolnej, przepisanej dla poszczególnych klas szkoły powsz. i gimnazjum, kto lubi czytać i kocha książki, kto się nudzi i szuka rozrywki — niech korzysta z wakacji i spiesz się do Czytelni T. C. L. dla młodzieży, przy Al. Marcinkowskiego 7. Czytelnia otwarta codziennie od 10-13 i popoł. od 16-19. zg 17601

Wielki Kiermasz w Junikowie urządza przy współpracy miejscowych towarzystw Komitet Budowy Kościoła Rzymsko-Katolickiego w dn. 8 sierpnia, początek od godz. 14 w parku państwa dr. Krzyżankiewiczów. Moc niebywałych atrakcyj, niespodzianek i urozmaiceń dla pań, panów i dzieci. Suto zaopatrzone bufety wiejskie zadowolona najwybredniejszego smakosza za grosz. Koncertuje i do tańca przygrywa dobrowolna orkiestra wojskowa. Wstęp od osoby 25 gr. dzieci w towarzystwie dorosłych wstęp wolny. Całkowity zysk przeznacza się na budowę kościoła parafialnego Dojazd tramwajami nr. 3 i 4, tudzież pociągami o godz. 15.20 kierunek Poznań — Zbąszyń. O godz. 15 oczekiwać będą przy końcowych przystankach tramwajowych tj. linii 1 na Osiedlu Grunwaldzkim i linii 4 przy dworcu w Górczynie w zieleń przybranych wozów drabiatek, które gości przewiozą bezpłatnie do Junikowa. W razie niepogody Kiermasz odbędzie się w niedzielę następną. zg 17678

Szkółka Bożego Ciała wzorowo urządzona i prowadzona, rozpoczyna swoje zajęcia po wakacjach letnich z dniem 2-go sierpnia rb. Ze względu na ograniczoną ilość miejsc, uprasza się rodziców i opiekunów o zgłaszanie dzieci w wieku przedszkolnym od 3-7 lat. Zgłaszać dzieci można w godz. przedpołudniowych u siostry kierowniczkii w Szkółce Bożego Ciała, ul. Strzelecka 17 tuż przy kościele Bożego Ciała. zg 176970

Pielgrzymka do Częstochowy na dzień Wniebowzięcia Najświętszej Panny Marii. Wyjazd nastąpi 13 sierpnia wieczorem około godz. 10 — powrót 16 sierpnia rano około godz. 4. Cena biletu w obie strony wynosi zł 8.40. Uczestnicy zamiejscowi korzystają z 50% zniżki dojazdowej i powrotnej na odcinku od 30-150 km. — Pieniądże na bilet i porto można przekazywać przez PKO, nr. konta 204-548 do dnia 7 sierpnia pod „Pielgrzym” przy „Pomocy Rodzinnej” Poznań, ul. Podgórna 10a tel. 20-62. zg 27516

Restauracja w Hotelu Polonia Grunwaldzka 18, poleca bezpłatnie sałę do zabaw i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing. Ng 46 497

on oddać zwierzę na ubój do Zoologu. — Biedny będzie odpowiadał nie tylko za używanie chorego konia do pracy, ale za opór władzy i wzywanie do rozbrojenia posterunkowego. (sk.)

KRONIKA POLICYJNA

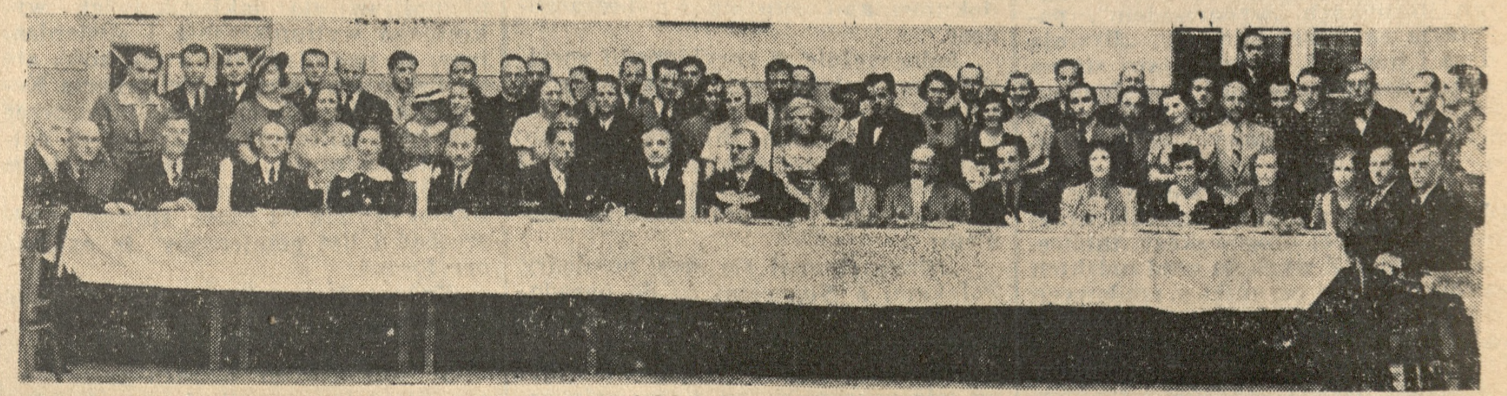
— **Na gorącym uczynku.** Na gorącym uczynku kradzieży roweru na Starym Rynku ujęto 24-letniego Ludwika Szczepaniaka, mieszkającego Za Bramą Warszawską 7. Rower zwrócono p. Teodorowi Kortusowi, mieszkającemu przy ul. Wóźnej 13b, jako prawowitemu właścicielowi. (kl.)

— **Kradzież konia.** Wczorajszej nocy skradziono 4-letniego jasno-gniadego wałacha z zabudowań rolnika Jakuba Krehla w Noskowie w powiecie wrzesińskim. Oprócz konia skradziono także uprzęż. (R-r)

— **Napady rabunkowe.** W pobliżu Ludom w powiecie obornickim napadło trzech nieznanymi osobnikami urzędnika bankowego Maksymiliana Grzegorka z Poznania. Napastnicy zrabowali p. Grzegorkowi 70 zł gotówki i rower, marki „Herold”. Powiadomiona policja wdrożyła dochodzenia.

Wczoraj między Gościejewem a Owieczkami w powiecie obornickim dwóch nieznanymi osobnikami napadło robotnika Jakuba Nowackiego z Wiardunek. Jeden z napastników steroryzował Nowaka rewolwerem, drugi zrabował mu posiadaną gotówkę w kwocie 5 złotych. (R-r.)

Z WAKACYJNYCH KURSÓW DLA CUDZOZIEMCÓW W POZNAŃ

Uczestnicy wakacyjnego kursu o kulturze polskiej dla cudzoziemców wraz z wykładowcami podczas herbatki w Nowym Domu Akademickim

Z WIELKOPOLSKI

— * **GNIEZNO.** Pod przewodnictwem p. Przybyły odbyło się walne zebranie „Praca Polska”. Prezes, p. Zalewski, przedstawił działalność i rozwój związku. Po omówieniu prac organizacyjnych przystąpiono do wyboru zarządu, który tworzą pp.: prezes — Zalewski, sekretarz — Sommerey i skarbnik — Kapeliński. Komisje rewizyjną tworzą pp. Ciesielski i Mrówczyński.

— Na szkole p. Marii Chwiakowskiej ul. 3 Maja 5 skradziono 2 pierścienie, ogólnej wartości 900 zł. Jako sprawcę tej kradzieży ujawniono i zatrzymano Leszka Wesolowskiego z ul. 3 Maja nr 1.

— Na polach majątku p. Napierały w Pawłowic pod czas sadzenia brukwi, wynikła na tle osobistych nieporozumień sprzeczka pomiędzy żoną kowala Franciszką Baranek, a żoną fernala Drelłowa. W trakcie kłótni Drelłowa wraz z swym mężem pobita Barankowa pięściami a następnie Drelłowa kpiela leżącą już na ziemi tak silnie, że pękło jej jelito. Barankowa w stanie groźnym odstawiono do szpitala miejskiego w Gnieźnie. (br)

— * **KOŚCIAN.** „Apel powstańczy” — pod powyższym hasłem odbył się w ub. niedzielę w mieście naszym wielki zjazd organizacyj powstańczych z okazji 15-lecia założenia towarzystwa powstańczych w Kościanie. Na apel przybyło 36 kół oraz wiele innych bratnich organizacji w liczbie około 1000 ludzi. Podpadł brak „sanacyjnych” weteranów. Przed południem szeregi powstańców z blisko 40 pocztami sztandarowymi udały się na nabożeństwo, odprawione na cmentarzu przy kościele farnym przez ks. prob. Bednarkiewicza, a podniosłe kazanie do powstańców wygłosił ks. mansj. Staszak. Tuż przed rozpoczęciem mszy św. zasłabł nagle 54-letni Leon Przybecki, powstańca, który pomimo natchmiastowej pomocy udzielonej w gabinecie dra Kowalskiego, zmarł. Fakt ten wywołał głębokie wrażenie wśród szeregów powstańczych, a pamięć nagłego zmarłego powstańca uczczono specjalnie w czasie akademii. Po defiladzie na rynku odbyła się w sokolnic akademii. Na jej program złożyły się: apel poległych, krótki rys historyczny i sprawozdanie z działalności towarzystwa w Kościanie, referat o powstaniu w Ziemi Kościańskiej, składanie życzeń itd. Przebieg akademii wykazał, że powstańcy dążą w pierwszym rzędzie do obrony Kościoła przed atakami masonerii, do obrony Narodu Polskiego przed wpływami żydo-komuny, oraz do oczyszczenia szeregów powstańczych z rozmaitych osobników, którzy usiłują się podziwiać pod miarę powstańca wielkopolskiego. Nie brakło też głosów, które dopominały się o pracę i chleb dla powstańców. Na zakończenie akademii uchwalono wysłać telegramy holdownice do Pana PrPePzydenta, J. Em. ks. kardynała Prymasa, marsz. Rydza-Śmigłego i in. osobistości, oraz nadano dyplomy członków honorowych zasłużonym powstańcom. Po akademii udaly się poczyty sztandarowe na cmentarz, gdzie pod pomnikiem poległych powstańców złożono wieniec. Wszyscy uczestnicy apelu otrzymali bezpłatny obiad. Po pogodance powstańczej odbyła się zabawa i strzelanie, w których puchar wędrowny zdobyło Koło Krzywińskie. Kościan uzyskał III miejsce. Żądł powstańczej zakończyła harmonijna zabawa w sokolnic. (ko)

— * **LUBON.** W ub. niedzielę pobogostawili ks. dr Koperski w tut. kościele św. Jana Bosko związek małżeński pomiędzy p. M. Trittem z Lubonia długoletnim prezesem miejsc. KSM i p. M. Ulatowską — prezeską KSM z.

— Kolo śpiewu „Bard” urządził w niedzielę 8 bm. na boisku Sokola w Luboniu „Staropolski wieniec” (Dożynki). Początek o godz. 15.

— W związku z budową ulicy Poznańskiej, zamknięta została przestrzeń ulicy tj. od fabryki Lubon — Wronek do końca. Kurs wszystkich pojazdów odbywa się ulicą Ogrodową do ulicy Dworcowej po czym Dworcowa do częściowo wykończonej ul. Poznańskiej.

— Rozpoczęto naprawę przejazdu pod tunelem dworcowym, przy ul. Dworcowej. (pl)

— * **OBORNIKI.** W ub. sobotę odprawiono na miejsce wiecznego spoczynku zwłoki zmarłego obywatela miasta sp. Wincentego Kniata. Kondukt żałobny prowadził ks. prob. Szymański.

— Wobec niezatwierdzenia przez władze nowo utworzonego zarządu Cechu Fryzjerów na powiat Oborniki odbyło się 1 bm. w lokalu p. Borowicza drugie zebranie organizacyjne pod przewodnictwem p. Tadeusza Morszała. Protokół z ostatniego zebrania odczytał p. St. Kowalczyk. Przedstawiony statut uchwalono i przyjęto. Zarząd wybrano w następującym składzie: pp. Bolesław Pietz — starszy cechu, L. Szatkowski — podstarszy, Wiktor Tietz — sekretarz, Alojzy Kasprzycki — skarbnik oraz Stanisław Szalek, Roman Ratajczak, Stefan Dąbrowski i Roman Pawłowski — lawnicy. Komisja rewizyjna: Stanisław Winter, Seweryn Makowski i Aleksander Albert. Przewodniczącym komisji egzaminacyjnej wybrano p. Stanisława Szalka, zast. Wiktora Tietza, na lawników Bernarda Nowaka i Alojzego Kasprzyckiego. (sto)

— * **OSTROW.** Zmarła dziś w południe sp. Stanisława z Idziorów Kajzerowa I voto Zawielakowa, żona znanego radnego miejskiego Klubu Narodowego p. Wojciecha Kajzera.

— Wczoraj po rannej mszy św. wyruszyła z Ostrowa piesza pielgrzymka do Częstochowy

Sensacyjne odnalezienie zaginionego po roku

Jan Małyjasiak żyje i przebywa we Francji

Gniezno (Tel. wł.) W ostatnią niedzielę sierpnia 1936 r. Jan Małyjasiak z Gniezna (ul. Podgórna), właściciel linii autobusowej Wieluń — Radosko, kiedy żona jego bawiła z dziećmi na wakacjach u swych rodziców w powiecie jarocińskim, wybrał się nad jezioro skorzęcińskie w powiecie gnieźnieńskim celem zażywania kąpiele.

Małyjasiak bawił tam przez całą niedzielę, kąpał się, jeździł łódką i gdy zbliżyła się godzina odjazdu autobusu ze Skorzęcina do Gniezna, wszyscy wycieczkowicze stawili się, tylko brak było Małyjasiaka. Służba kąpielowa i jego przyjaciele, którzy wybrali się z nim do Skorzęcina, wszczęli natychmiast poszukiwania, które nie dały wyniku.

W kabynie znaleziono jego kompletne ubranie z teczką skórzaną, zawierającą papiery handlowe, weksle itp. Wedle ówczesnej oceny nie ulegało wątpliwości, że Małyjasiak utonął. Po-

szukiwano go nawet w jeziorze. Wszelkie poszukiwania przez umyślnie najętych rybaków były negatywne. Zresztą nie było znane miejsce, gdzie Małyjasiak ostatnio się kąpał.

Następnego dnia wróciła do Gniezna żona z dziećmi z wakacji i gdy się dowiedziała, że jej mąż zaginał dnia poprzedniego w Skorzęcinie, jej rozpacz nie było granic, tym więcej, że — jak sama opowiadała — żyła z mężem w dobrych stosunkach. Małyjasiakowa nie mając w Gnieźnie utrzymania, mieszkanie zlikwidowała i przeniosła się do swych rodziców, którzy posiadają gospodarstwo w powiecie jarocińskim. O sprawie Małyjasiaka powoli zapomniano. Wszyscy byli przekonani, że zginął w nurtach jeziora skorzęcińskiego. Dziś około godz. 9.30 przybył do naszego oddziału gnieźnieńskiego pewien obywatel, przyjaciel Małyjasiaka i zdradził nam całą tajemnicę. Była u niego wczoraj siostra żony Małyjasiaka i powiedziała mu,

że w ubiegłym tygodniu żona Małyjasiaka otrzymała z Francji urzędową wiadomość, że jej mąż żyje z pewną kobietą we Francji. Zaznaczyć należy, że w czasie wojny światowej Małyja-

„Zaginiony” Małyjasiak

siak mieszkał we Francji i pracował w zakładach samochodowych Citroena. (br)

METROPOLIS

Seanse 445 645 845
OD UTURA ŚRODY, 4 b. m.

„HOTEL SAVOY 217“

W rolach głównych HANS ALBERS
BRIGIDA HORNEY — KÄTHE DORSCH
— SALA CHŁODZONA —

DZIŚ we wtorek, poraz ostatni — „KAIN I MABEL“

WIELKI EMOCJONUJĄCY DRAMAT KRYMINALNY

z życia codziennego przedwojennej Rosji

złożona z młodzieńców Żywego Różańca.

— Miasto rozpoczęło budowę mostu przy Alei Słowackiego. Ruch kołowy między ul. Polną a ul. Koropnickiej został na czas robót zamknięty. (os)

— * **RAWICZ.** W ub. niedzielę odbył się mecz piłki nożnej pomiędzy Sokolem Leszno a Sokolem Rawicz. Wygrał Sokół Rawicz w stosunku 5:1 (3:1).

— W czasie od 1 do 8 sierpnia odbędzie się w Rawiczu strzelanie o godność króla okręgowego oraz kurkowego okręgu leszczyńskiego Zjedn. Kur. Bractw Strzeleckich R. P.

— Ub. niedzielę obchodzono Kat. Tow. Robotników Polskich w Golejewku 30-lecie swego istnienia. Uroczyste nabożeństwo odprawił ks. prob. Troska. Po nabożeństwie udano się pochodem pod pomnik N. Serca Jezusowego, gdzie do zabranych przemówił ks. prob. Gumprecht z Rawicza. W sali parafialnej odbyła się piękna akademii. Całości urozmaiciły śpiewy miejscowego koła śpiewackiego. (rs)

— * **SWARZEDZ.** Tutejszy Ośrodek Zdrowia od czasu założenia przynosi wiele pożytku, zwłaszcza rodzinom bezrobotnym. Ośrodek zorganizował szereg kursów, wykładów i wystaw, a przede wszystkim położono silny nacisk na opiekę rodzin, które nie otrzymując znikąd pomocy żyją w niedostatku. Higienistki odwiedzają rodziny obciążone dziećmi, uczą pielęgnacji, dostarczają lekarstw i pożywienia. Ostatnio zorganizowano półkolonie dla dzieci szkolnych, z której korzysta 190 dzieci, a na półkolonie dla dzieci przedшкоlnych uczeszcza około 70. Kierownictwo półkolonii objął dr Kosmala, a stronę gospodarczą zajęła się p. burmistrzowa Staniewska. Dzieci otrzymują rano ciepłe mleko z bułeczkami, później obiad z jarzynami i podwieczorek. Godzinę dnia wypełniają wesołe i beztrudne zabawy, chwila ciszy oraz ciekawe opowiadania poszczególnych kierowników grup. — Miejscowe społeczeństwo winno w miarę moż-

ności poprzeć piękną inicjatywę Ośrodka Zdrowia.

— * **WRZEŚNIA.** Główna w ub. roku była sprawa Piotra Szypulskiego, znanego na terenie Wrześni sekcjarza-komunisty, który za zabójstwo swej żony sp. Teresy skazany został na 6 lat więzienia. Podczas pobytu w więzieniu w Rawiczu, Szypulski napisał do Sądu Okręgowego w Gnieźnie list, w którym obraził powagę sądu. List ten spowodował, że Szypulski zasiadł ostatnio na ławie oskarżonych przed Sądem Grodzkim w Gnieźnie. Na rozprawie przyznał się on do napisania listu. Jego niewłaściwa forma przypisywała rozgoryczeniu i apatii. Sąd jednak nie dał wiary temu tłumaczeniu i skazał Szypulskiego na 4 mies. aresztu.

— * **ZBASZYŃ.** Przy współudziale Sekcji Pływackiej Sokola Poznańskiego urządził Tow. Gimm. „Sokół” w Zbaszynie „Wielkie zawody pływackie” w niedzielę, dnia 8 bm. w Łazienkach Miejskich na jeziorze zbaszyńskim. Początek o godz. 14.

— W piątek podczas badania pociągu zauważono, że na sprzęgłach pod wagonem znajduje się dwóch osobników. Okazało się, że byli to dwaj żydkowie z Warszawy, którzy w ten sposób przejechali przestrzeń Warszawa—Zbaszyna z zamiarem nielegalnego przedostania się przez granicę w kierunku do Niemiec. Żydki zaopiekowała się policja graniczna i odstawiła ich do dyspozycji władz sądowych.

— W piątek straż graniczna przytrzymała na odcinku Zbaszyna — Miedzichowo 7 osobników, którzy usiłowali nielegalnie przekroczyć granicę w kierunku do Niemiec. Zbiegów przyprowadziła straż graniczna do Zbaszyna oddając ich w ręce policji granicznej na dworcu głównym, gdzie władze policyjne odstawiły ich do tut. więzienia grodzkiego. Sa to przeważnie ludzie w wieku poborowym i przedpoborowym. W związku z masowym przemytem ludzi przez granicę poszczególnych kierowników grup. — Mniejszość społeczeństwa winno w miarę moż-

Z POMORZA

— * **DZIAŁDOWO.** Przez zieloną granicę do Prus Wschodnich przekradło się w ostatnim czasie około 30 młodszych robotników, szukających pracy. (gn)

— * **GRUDZIĄDZ.** W zawodach pływackich urządzonych ostatniej niedzieli w basenie miejskim, Szumilowska Gertruda (Sokół Grudziądz) pobila rekord Polski na 500 m. st. klas. pań w czasie 9:47.8. Rekord Pomorza na 100, 400 i 500 m. st. dow. pań pobila Brendłówna Janka (Sokół Grudziądz) w czasie 1:28 wzgl. 7:43 wzgl. 9:44.9.

— Na zaproszenie wiceprezydenta m. Michałowskiego i Sokola żeńskiego dnia 9 bm. przybyła do Grudziądza Stella Walasiewiczówna. Olimpijka zajmie się treningiem zawodniczek miejscowego Sokola a dnia 15 bm. startować będzie w ramach mistrzostwa miasta Grudziądza pań i panów. W zawodach uczestniczyć będą olimpijka Wajsówna oraz dwukrotna mistrzyni Polski Książkiewiczówna KPW Toruń. — Ligowa Warta (Poznań) zjeżdża dnia 8 bm. do Grudziądza na spotkanie piłkarskie z drużyną PPW (Grudziądz).

— Tytuł króla kurkowego na r. 1937 zdobył cechmistrz Łagoda; tytuły rycerzy wystrzilił pp.: Mazur, Koflenga i Czapczyk.

— W składach reżenickich brak od kilku dni miesa wieprzowego. Reżenicy tłumaczą się tym, że wzrost cen za żywiec wzniósł się w ostatnich miesiącach o 40 proc. wobec czego sprzedaż miesa wieprzowego z uboju się nie kalkuluje. (zn)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: P. świtalski, Gostyń, z prośbą o zdrowie 10.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 11.50 zł.

Na „Caritas”, okr. pozn.: N. N. z podziękowaniem sw. Ekspedytowi za otrzymaną posadę 2.—, J. R. 5.—, razem 7.— zł.

Na Tanie kuchnie: Rodzina Anston 5.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 45.— zł.

Na odcienialnych żołnierzy: Rodzina Anston 5.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 40.— złotych.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 2 bm. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość), mieszkają w Poznaniu:

Urzednik Państw. Banku Rolnego Wiktor Kirchner w Wilnie i urzedn. prywatna Emilia Unrug; kupiec Ludwik Olszewski i kupcowa Ludwika Kulczakowa, z domu Szpera; handlowiec Wawrzyn Salata w Pniewach, pow. szamotulski i ekspedientka Walentyna Szafarska; obuwnik Tomasz Nowak i Jadwiga Pislewska; robotnik Jan Paluszkiwicz w Rzemieniu, pow. krotoszyński, i Helena Rybakowska; muzyk Walerian Drożdżyński i Joanna Świątek; biurowy Zdzisław Marciniak i Irena Sobczakówna; konduktor tramwajowy Leon Kurzawa i Kazimiera Szymarek; kierownik Wydz. Polsk. Radia w Poznaniu Zygmunt Falkowski i Włodzimiera Pajderska; robotnik Leon Michalski i robotnica Stanisława Szyszka; czeladź krawiecki Leon Piasecki i Jadwiga Ludwikowska w Ujaskdu, pow. grodziski; kupiec Józef Maciejewski w Cierniejewie wieście i Jolanta Jabłońska; ślusarz Józef Krupski i Ludwika Bartzakówna w Rudniczu, pow. wargowicki; kupiec Stanisław Misiak i kupcowa Joanna Rybczyńska, oboje w Ostrowie; Ludwik Górnik i Marianna Nowicka, grom. Konarskie; robotnik Wincenty Banaszak i Pelagia Młodzikowska w Klonach, pow. krotoszyński; czeladź kowalski Antoni Przybylak i Maria Kaczmarekówna, oboje w Celestynowie, gm. Borek, pow. gostyński; mistrz kowalski Sylwester Pawlak i Irena Krakowska, oboje w Szlachcinie, pow. średzki.

Zgony

Dnia 3 sierpnia 1937 r. zapisano następujące zgony:

Feliks Czarnecki woźnica, 17 lat; Apollonia Zalewska, 75 lat; Jerzy Antkowiak, 3 mies. 10 dni; Sylwester Szymkowiak, 15 minut; Stefan Piechocki budowniczy, 29 lat; Jan Wilhelm, robotnik, 78 lat; Rozalia Sikorska z d. Delesta-wiczówna, wdowa, 83 lat; Elżbieta Kobylska z d. Szwedzianka, zam. w Grudziądzu, 41 lat.

Kto ma rację, Poznań, czy Inowrocław ?

W związku z naszym artykułem z przed trzech tygodni pt. „Dobry przykład fotografów z Inowrocławiu”, p. Jan Alejnik, właściciel firmy „Foto-Alejnik” w Poznaniu, przysłał nam poniższe uwagi:

„Autor artykułu pod tytułem „Dobry przykład fotografów z Inowrocławia” twierdzi, że w Poznaniu jednorazowe zdjęcie ułyczne z jedną kopią kosztuje 1 zł, co nie zgadza się z prawdą, gdyż tyle kosztuje jedno zdjęcie z dwiema kopiami, rozmiar 6½×9 względnie dwa zdjęcia, każde z jedną kopią. Dalej pisze autor: Po obejrzeniu fotografii, które nie zawsze są udatne, zainteresowanym żal jest nieraz wydać drugą 50-groszówkę i ze zdjęciami rezygnuje. Otóż nie jest tak w rzeczywistości w naszym mieście. Posiadając koncesjonowane zezwolenie fotografowania przechodniów, na wypadek zdjęcia nieudanego, zwracam pieniądze względnie powtarzam zdjęcie, a zatem nikt nie ryzykuje, wpłacając 50 gr.

Autor tego artykułu nie bierze dalej pod uwagę naszego ryzyka i zapewne nie wie, ile fotografii, mimo wpłaty, zostaje przez publiczność nie wykupionych, nie dlatego bynajmniej, że są nie-dobre, ale poprostu przez opaniałość; a ile jest zamówionych powtórnie nieraz całkowicie zapłaconych i nie odebranych od kilku lat!

Na marginesie uwagi o zaczepianiu przechodniów, zaznaczam, że jest to tylko praktykowane przez tzw. fotografów „dzikich”, nie mających zezwolenia na

poszczególne miejsca.

Nie wiem, czy autor listu, chwalać ceny fotografów ulicznych w Inowrocławiu, pomyślał o wynagrodzeniu pracowników i o tym, czy pracownik jest ubezpieczony? W Poznaniu pomocnik otrzymuje 70 procent od wpłaconej 50-groszówki plus ubezpieczenie i nie jest obowiązany do żadnej pracy w laboratorium. Jeżeli się weźmie pod uwagę, że z pozostałej sumy pracodawca płaci materiał, wszelkie świadczenia, druki, światło itd., amortyzację aparatów oraz ponosi ryzyko wykupu, to cena zdjęcia nie jest — moim zdaniem — wygórowana.

Wreszcie, jeżeli się weźmie pod uwagę, że składki przyborów fotograficznych jak również i drogerii wykonujące prace amatorskie, biorą li tylko za odbitkę stykową 6½×9 od 15 do 20 groszy, a za powiększenia 6×9 od 20 do 30 groszy, według cennika wydanego przez ogólnopolskie zrzeszenie kupców galezi fotograficznych i kinematograficznych Wielkopolski w Poznaniu i nie ponoszą żadnego ryzyka, które jest dość poważne w naszej branży, ponadto otrzymują papier bezpośrednio z fabryki, z czego korzystać nie możemy, to słuszność naszej kalkulacji wyda się każdemu oczywista.”

Co do uwag p. Alejnika oświadczyć możemy tylko to, że — według naszej obserwacji — interes fotografii ulicznej w Inowrocławiu kwitnie, a w Poznaniu — nie. W Inowrocławiu publiczność jest zadowolona, a w Poznaniu... niech sama powie.

STAN POGODY W POZNANIU

3 sierpnia 1937

Temperatura 7 godz. + 16.3, 13 godz. + 22.2.

Ciśnienie 7 godz. 753.2 mm. umiarkow., 13 godz. 752.0 mm., tendencja barom.: ciśnienie lekko spada.

Zachmurzenie 7 godz. pochmurno, 13 godz. umiarkowanie

Wiatr 7 godz. kierunek półn.-zach., szybkość 7 m/sek., 13 godz. kierunek zach., szybkość 9 m/sek.

Opad w ciągu poprzedniej doby (od godz. 7 rano dnia wczorajszego do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) 7.6 mm., rodzaj opadu: deszcz.

Temperatura w dniu 2 sierpnia br. była: najwyższa + 22.8 o godz. 11.30, najniższa + 15.4 o godz. 0.30

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy: Po mglistym ranku pogodnie lub dość pogodnie i nadal ciepło.

Z księżycyca na — szyny

Planetarium — Pałac Wynałazków — Salon wagonów — Apokaliptyczne lokomotywy —
Ósmy grzech główny

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego“)

Paryż, w lipcu.

Omawialiśmy już wiele tematów, odnoszących się do tegorocznej paryskiej wystawy, za wyjątkiem działu techniki, dopiero teraz ukończonego, a bodaj najciekawszego. Tytuł niniejszego artykułu może na pozór wydawać się nieco dziwnym. Odpowiada on jednak rzeczywistości.

Pewnego dnia wybrałam się do „Planetarium”, czyli do teatru — gwiazd. Proszę sobie wyobrazić salę okrągłą, mogącą pomieścić 400—500 osób, której sklepienie otwarza firmament. Dokola znajduje się Paryż — oczywiście z kartonu, ale dający doskonałą iluzję prawdziwego — z wszystkimi jego głównymi gmachami. Pośrodku sali jakiś cudaczny instrument, przypominający nieco postać nurka, — arcydzieło precyzji optycznej. Dzięki niemu gwiazdy odbywają na tym sztucznym niebie zawrotne podróże, trwające lat 40, albo nawet tysiące... Mruga do nas majestatyczna Wenus i dumny Jupiter; pociąga naszą fantazję Gwiazda Polarna i sympatyczna Wielka Niedźwiedzica.

Aż oto jakiś tajemniczy głos obwieszcza obecnym, iż udają się do stratosfery, by móc naocznie zobaczyć inne cuda niebieskie. Iluzja potęguje się, bo wlatujemy na 20 tysięcy metrów wysokości. Widzimy wówczas to jedyne w swoim rodzaju zjawisko: na niebie świeci słońce i wszystkie... gwiazdy! A ponieważ astronomowie zdolni są przepowiedzieć przyszłość firmamentu, przeto siedząc w fotelu zostalam raptem przeniesiona 6 miesięcy naprzód, czyli na dzień 10 stycznia 1938 i mogłam podziwiać jak tego wieczoru będą ustosunkowane gwiazdy jedne do drugich...

A wszystko to wydaje się tak proste, tak naturalne, że magiczna maszyna przestaje być jakimś cudownym aparatem, zdradzającym nam tajemnice niebieskie. I mimo woli każdy przypomina sobie skromne, szkolne wiadomości z dziedziny astronomii i kosmografii. Wówczas nie bardzo dokładnie mieściły się w głowie. Dzisiaj mogliśmy podziwiać w całej wspaniałości na sztucznym niebie konstelacje, o których ongiś się uczyliśmy.

*

Potem każdy ma ochotę udać się na księżyc. Nic prostszego. Przekraczam próg Pałacu Wynałazków i udaję się wprost do sali, gdzie moją uwagę przykuwa fotografia księżycyca, zdjęta przez paryskie Biuro Meteorologiczne. Odebrać oczu od niej nie mogę. Przedstawia ona wysokie góry, sięgające 4 tys. m, doliny poprzecinane niezmiernie szerokimi szczelinami, rozciągającymi się na setki kilometrów; krajobraz wspaniały, ale jakby zamarły, opustoszały. Najbardziej wariacka fantazja Wellsa nie mogła sobie wyobrazić czegoś bardziej przejmującego.

Po tej wizji błędną fotografię innych gwiazd, jakkolwiek bardzo piękne i interesujące. Każdy może w tym Pałacu Wynałazków łatwo zrozumieć, jak dokonuje się zaćmienie słońca; obejrzeć kolosalny monolit, który spadł z nieba w lasach brazylijskich,

ale nie wiadomo nawet w jakiej epoce; przypomnieć sobie wreszcie, że to polski uczone Kopernik stwierdził obrót ziemi dokola słońca — problem kolosalnej wagi, nad którym już zastanawiali się filozofowie greccy.

Nie sposób opisać tu sal, poświęconych doświadczeniom chemicznym, aparatom fabrykującym sztuczne pioruny, maszynom, służącym do fabrykacji oleju, innym do wyrobu wzorzystych materiałów dla pań, które wykonywane są w oczach publiczności. Organizatorzy tego zaczerpniętego światła niczego nie zapomnieli, ba, nawet odtworzyli wnętrze nory alchemika z wszystkimi próbkami, sową, czaską, węzłem...

Z kolei przechodzimy do działu lokomocji. Począwszy od najprymitywniejszych łodzi chińskich a skoń-

czywszy na najbardziej luksusowych statkach współczesnych, widzimy tu wszystko. Widzimy, w jaki sposób nastąpiła ewolucja steru; w jaki sposób polowanie za pomocą łuku, do dziś praktykowane w lasach Afryki wschodniej, zostało zastąpione przez nowoczesne winchestery; jak odkryto prawa perspektywy; podziwiamy ogromną kolekcję teleskopów i mikroskopów.

Trzeba by niezliczonych godzin i dni, by opisać cuda nauki, znajdujące się w Pałacu Wynałazków. Oto znajduje się przed nami samolot Blériota, na którym znany konstruktor przeleciał pierwszy kanał La Manche w 1909 roku; dalej zwiisa pierwszy balon z 1783 r.; podziwiamy najstarszy na świecie automobil... parowy, pochodzący z 1770 r., a zamówiony przez

Londyński zwierzyniec posiada swą osobliwość w młodym 5-miesięcznym słoniu. Na zdjęciu widzimy kłopoty dozorców z młodym urwisem, który krnąbrnością swą narobił nielada ambarasu.

Nasz bezpłatny dodatek powieściowy

W niedzielę ukończyliśmy druk powieści znakomitego autora francuskiego Franciszka Toussaint pt. „Jestem umarły”, która spotkała się z dużym uznaniem i zainteresowaniem naszych Czytelników.

Obecnie przygotowaliśmy bardzo ciekawą nowość, którą wszyscy Czytelnicy „Kuriera Poznańskiego” powitają napewno z aplauzem radosnym. Mianowicie przygotowaliśmy tom nowel dłuższych i krótszych różnych autorów polskich.

Na starcie staną tu nowele Janusza Meissnera, Kazimierza Plucińskiego, Witolda Bunikiewicza, Józefa Kisielewskiego, Józefa Birkenmajera, Tadeusza Kraszewskiego, Aleksandra Junoszy-Olszakowskiego, Jerzego Bandrowskiego, Józefa Tumidajskiego, Mieczysława Babińskiego, Antoniego Kawczyńskiego, Ludwika Bałdy, Marii Czeskiej-Maczyńskiej, Jerzego Nizińskiego, Stelli Olgiard itd.

Będzie to więc wybór nowel współczesnych autorów polskich, którego druk rozpoczniemy w najbliższym bezpłatnym dodatku arkuszowym, który ukaże się w niedzielnym wydaniu porannym.

RADIO

Profesor Franciszek Łukasiewicz w koncercie chopinowskim

Liczne występy zagranicą pianisty prof. Franciszka Łukasiewicza zdobyły sobie pochlebne krytyki, w których szczególnie podkreślano swoiste ujęcie i oryginalne odtwarzanie utworów Chopina. Prof. Łukasiewicz należy do tych nielicznych odtwórców Chopina, którzy potrafia wzbudzić głębokie zainteresowanie i wrażenia słuchaczy. W dniu 4 bm. prof. Łukasiewicz będzie wykonawcą radiowego koncertu chopinowskiego, który rozpocznie się o godz. 21.

„Czterech i piosenka“

Piosenki sentymentalne, romantyczne i groteskowe złożyła się na program lekkiego koncertu, jaki nada Rozgłośnia Lwowska 4 bm. o godzinie 20. Wykonawcami będą: Cz. Halski, A. Fleischer, J. Bielawski i Lipczyński. Konferansjerkę poprowadzi znany słuchaczom Feliks Zandler.

„Każdy może być elektrotechnikiem w swoim domu“

Inż. Antoni Stachowicz wygłosi przed mikrofonem pogadankę pt. „Każdy może być elektrotechnikiem w swoim domu”. Powysłuchaniu tej pogadanki będziemy już wiedzieli, co robić, gdy nagle światło zgaśnie. Nie będziemy już więcej skrecać sznurów telefonicznych w dziwne esyflosy. Przestaniemy być bezradni wobec „spalonych korków” i zniszczonych bezpieczników. Nie dopuścimy do pożaru, z powodu krótkiego spiecia. Oto korzyści jakie obiecuje nam ta pogadanka; wygłoszona ona zostanie 4 bm. o godzinie 17,50.

O ósmej wieczorem spotkamy się w Adrii

Czyniąc zadość życzeniom stałych bywalców, rozpoczął ogród Adrii swe przedstawienia rewiowe o godzinę wcześniej a więc już o 8 wieczorem. W programie doskonala rewia „Tempo — Tempo”. Tempo humoru jest ttrak zawrotne, że człowiek nie może nadażyć się śmiać.

Hallo! Uwaga! Dzisiaj o ósmej

Pg 29 289-26,152

księcia de Choiseul, ministra Ludwika XV, u inżyniera Cugnot. Monstrualny to wóz z drzewa, na którego przodzie znajduje się kocioł. Zatrzymujemy się wreszcie przed pierwszą lokomotywą Stephensona z 1822 r.

*

Pod tym wrażeniem opuszcza się Pałac Wynałazków i mimo woli skierowuje swe kroki do Pałacu Kolei Żelaznej, znajdującego się na miejscu dawnego Dworca Inwalidów.

Czekają nas tam nowe niespodzianki. Bo oto asystujemy przy odjeździe z Dowru sławnego „ferry boat”, czyli pociągu-statku. Jest to oczywiście diorama; przedstawia ona z jednej strony Londyn i wyjazd miniaturowego pociągu elektrycznego do portu, potem wjazd jego na statek, wreszcie cały przejazd Kanalem, lądowanie w Dunkercie i wjazd do Paryża. Istne marzenie dla dzieci i — dorosłych.

Gdy wychodzimy stamtąd, przyjmujemy nas w głównym hallu kolosalna lokomotywa, przecięta na dwoje, na której widnieje sugestywny napis: życie jej wewnętrzne. Rzeczywiście różnokolorowe prądy elektryczne wskazują na różnorodność jej elektrycznego krążenia.

Jeszcze dalej, na szynach czekają na nas całe pociągi, gotowe do drogi. Wsiadam do jednego z nich i zaglądam się w wygodnym fotelu. Defilują przed moimi oczami krajobrazy całej Francji, co prawda kinematograficzne, ale niemniej pociągające — i to za cenę 1 franka.

Obok pociągi włoskie, niemieckie, szwedzkie. Ten ostatni, specjalnie wyekwipowany na podróże sportowe, posiada na zewnątrz miejsca, wyłącznie przeznaczone na narty. W każdym zaś wagonie znajduje się rodzaj półki, a w niej 6 szklanek i karafka na wodę.

Zupełnie w głębi ustawione są dwie olbrzymie maszyny sowieckie, będące jednak podobno tylko kopiami amerykańskich!

Ale prawdziwym „clou” tej wystawy są turystyczne pociągi polskie. Zapatrzone w łazienki, jedne z wannami, inne tylko z tuszem, w przedziały sypialniane z umywalkami, posiadają komfort „nec plus ultra” — i to przeznaczony nie tylko dla podróżnych I klasy, ale nawet i III. Nigdy zdaje się jeszcze realizacją wygodny pociąg nie doszła również wielkiego stopnia. Nic też dziwnego, że budzi on ogólny podziw nie tylko profanów, ale i specjalistów, podobnie zresztą jak i pociąg „bar-dancing”. Ten ostatni typ wagonów jest tutaj bardziej rozpowszechniony, aniżeli turystyczny. Francuzi np. organizowali w tym roku pociągi z hamakami w III klasie, cieszące się dużym powodzeniem, ale nie dorównujące urządzeniem polskim pociągom.

Ale oto ostatnia, niemal apokaliptyczna wizja: to granatowa z przepaską czerwoną, wspaniała aerodynamiczna lokomotywa polska z Chrzanowa. Waży ona tylko 94 ton, a szybkość jej wynosi 140 km na godzinę. Ostatnie słowo techniki — mówią znawcy.

Szybkość, zawsze szybkość, to niewątpliwie największy nałóg naszej epoki, jeżeli nie jej ósmy grzech główny. Na wystawie paryskiej technika niezawodnie góruje nad sztuką — i to może najcharakterystyczniejsza cecha i tej wystawy i współczesnej umysłowości.

I. BRIARES.

ZBIERANIE KŁOSÓW

Handwritten signatures and text from the Jamboree in Holland. Includes a logo for 'V-tem Jamboree' and a postmark from 'V-tem Jamboree' dated 'MCMLXXXVII 4'.

Odbito w drukarni polowej harcerzy z Zagłębia Węglowego na V-tem Jamboree w Holandii. Gedrukt in de veldrukerij van de padvinders uit het kolennijnen-district (Dabrowa Górna, Polen) op de V-de Jamboree de in Nederland. - Imprimé à l'imprimerie de campagne des éclaireurs du bassin houiller de Dabrowa (Pologne) pendant le V-e Jamboree en Hollande.

Harcerze drużyny poznańskiej uczestniczący w skautowym Jamboree w Holandii przesłali redakcji naszym pozdrowienia. Przypominamy, że we czwartek od 21.15 do 21.45 odbędzie się transmisja radiowa z ogniska polskiego w Jamboree.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

POLAK BADA MAŁĄ FATRĘ

Wiadomo, że Tatry stanowią, bez względu na polityczną granicę, domenę polskiej kultury, sztuki i nauki. Wystarczy wspomnieć zaszczytnie znane nazwiska Tetmajera, Wyczółkowskiego, Limanowskiego, Pawlicy, Romera i tylu innych, by się przekonać, że Polacy zawsze szli w pierwszym szeregu artystów i badaczy, którzy nade wszystko ukochali Tatry, gdzie „były jeszcze swobody ołtarze” — jak pięknie pisał w swych sonetach zmarły niedawno poeta Nowicki. Jednakże zainteresowania polskie zaczęły powoli wybiegać poza obręb właściwych Tatr i kierować się w stronę innych, Tatrów pokrewnych górskich obszarów. Właśnie w tych dniach pojawiła się w druku rozprawa młodego geografa poznańskiego, mgr. Karola Paulo o zlodowaczeniu gór Małej Fatry. Uczeń prof. dra Stanisława Pawłowskiego, kierownika Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Poznańskiego, od szeregu lat wykazywał szczególne zainteresowania słowackimi górami a szczególnie pasmem Małej Fatry, na zachód od Tatr. W rezultacie długich badań w terenie powstała wspomniana rozprawa, którą wydrukowano w wydawnictwach rzeczoności Instytutu, jako 18—19 zeszyt „Badań geograficznych”.

Mała Fatra jest zachodnim przedłużeniem Tatr, a dokładniej: Magury Orawskiej. Uczeń od szeregu lat spierali się o ściśle określenie granic tego pięknego górotworu, z najwyższym szczytem Wielkim Taternikiem (1711 metrów). Od zachodniej strony otacza Małą Fatrę (jest bowiem i Wielka) rzeka Wag, zaś od północnej mała rzeczka Varinka. Szczyty wznoszą się od razu ponad poziom okolicznych dolin u podnóża gór na więcej niż 1200 metrów, skutkiem czego Mała Fatra sprawia wrażenie potężne. Zbudowana z granitów, piaskowców i urwistych wapieni — przedsta-

wia nadzwyczaj wdziczny teren tak dla turystyki, jak i dla badań naukowych. Mgr Karol Paulo obrał sobie za cel zbadanie zjawisk polodowcowych. Powszechnie wiadomo, że w czasach tzw. epoki dyluwialnej istniały w Karpatach wielkie lodowce, które wypływając z wnętrza gór wznosiły z nich mnóstwo skalnego materiału a rzeźbę gór i dolin w ciekawy sposób przeobrażały. Po stajaniu lodów wody wypłynęły na zewnątrz a w górach pozostały najrozmaitsze ślady, które doskonale znamy na przykład z Tatr (jeziora górskie, wodospady, żłobowe koryta dolin i t. d.).

Prawie całe Karpaty zostały pod tym względem dokładnie zbadane, tylko jedna jedyna Mała Fatra jakoś nie zwróciła na siebie uwagi uczonych. Wprawdzie przypuszczano, że znajdują się w niej ślady polodowcowe, jednakże nikt tego dokładnie nie stwierdził. Toteż tym większą zasługę ponosi młody poznański geograf, że spenetrował tamte strony i w rezultacie przyniósł tyle ciekawych szczegółów, bo i zdjecie geologiczne nawet wykonał. Rozprawa ilustrowana jest mapą, przekrojami, rysunkami i fotografiami.

Obok opisu Małej Fatry w zeszytach „Badań Geograficznych” znajdują się jeszcze trzy inne rozprawy naukowe: zamarzanie rzek w Polsce (Zofia Paczoska), nachylenie drzew na Polesiu (dr Bogumił Krygowski) oraz praca zmarłej niedawno geografki (Jadwigi Smulikowskiej) o nachyleniu stoków górskich w Karpatach Skolskich. Wydawnictwem kieruje tyle zasłużony prof. dr. Stanisław Pawłowski; dotychczas pojawiło się od roku 1926 aż 19 zeszytów, w których wydrukowano 39 naukowych rozpraw z najrozmaitszych dziedzin geografii, głównie z terytorium Wielkopolski i Pomorza, jakkolwiek nie brak i innych obszarów. (Dr J. Mł.)

OD ORONTA DO... NIEMNA

Ostatnie miesiące przyniosły kilka bardzo interesujących pozycji w zakresie literatury okresu napoleońskiego. Szczególnie warto się zatrzymać przy dwu wartościowych książkach znanych pisarzy, Piotra Benoit i A. E. Sorela.

*

Mało są na ogół znane plany Napoleona względem Dalekiego Wschodu. Wielu jednak historyków uważa, że podejmując wyprawę egipską Bonaparte marzył o innej, zakrojonej na wielką skalę: zamierzał ruszyć szlakiem Aleksandra do Azji. Nie są to hipotezy. Bonaparte zwierzył się przecież Bourienne'owi, że gdyby po sukcesach egipskich miał 30 tys. żołnierza do dyspozycji, to doszedłby nad Eufrat. W istocie udaje się do Syrii i oblega St.-Jean-d'Acre. Port ten nad Morzem Śródziemnym, zdobyty ongiś, bo w 1191 r. przez Filipa-Augusta i Ryszarda Lwie Serce, w roku 1799 opiera się Napoleonowi.

Ciekawy epizod z okresu wyprawy egipskiej jest tematem ostatniej książki Piotra Benoit pt. „St.-Jean-d'Acre” (Albin Michel édit). Autor raz jeszcze dowiódł tutaj swej pierwszorzędnej techniki pisarskiej. Treść jego utworu jest następująca:

Bonaparte wybiera trzech oficerów, znających dobrze język arabski, i powierza im pozyskanie pomocy wodzów syryjskich. Bonapartemu przychylnych. Jeden z oficerów, Boyer, udaje się do potężnego emira Ibrahima Ghariba. Podczas przeprawy przez rzekę Oronta zostaje ranny. Leczy się z ran u zakonników w klasztorze św. Jerzego, a potem w zamku Masyaf, pod opieką Dżeydy, żony Ibrahima Ghariba.

Wysłannik Napoleona zostaje z szacunkiem przyjęty przez emira, którego zelektryzowało od razu imię Napoleona. Imię to bowiem rozpowszechnione zostało w Małej Azji przez uciekinierów z Egiptu tak dalece, iż przeważano go nawet „sultanem Buanaberdi”. Emir Gharib rozpytuje z ciekawością wschodnią wysłannika, jak wygląda ów Buonaberdi, czy prawda, że poprzedza go słup ognia i że jest odziany w złoto i purpurę...

— Opowiedz mi, jak to było pod Montenotte — prosi Boyera, z którym szybko się zaprzyjaźnił.

W rezultacie potężny Ibrahim Gharib, w towarzystwie wysłannika Bonapartego, udaje się do St.-Jean-d'Acre. Po tygodniu drogi dotarli do warownych murów i portu. Ale zamiast spotkać Francuzów lub przy ich boku walczących egipskich mameluków, natknęli się po prostu na tureckich kawalerzystów. A gdy wreszcie nocą przekradli się do St.-Jean-d'Acre — ani śladu oblężenia, ani śladu floty... a miasto w radości świętowało swe ocalenie! Boyer był też jedynym żołnierzem „Bounaberdiego”, który doń wszedł i dotarł nawet do murów wspaniałego pałacu Diezzaru.

Przygnębiony wypadkami, zamierza udać się do Jaffy. Emir mu odradza i zabiera do siebie. Ale w drodze są zaatakowani. Ibrahim zostaje śmiertelnie ranny. Przed zgonem wręcza kapitanowi napoleońskiej armii swój pierścień mianując go w obecności żołnierzy swym następcą, emirem Ismaelitów, i polecając jego pieczy swą żonę...

Autor ubiera swą opowieść w formę spotkania z niejakim Essad-beyem, potomkiem emira Ibrahima. Essad-bey wręcza Piotrowi Benoit cenne, a rewelacyjne dokumenty o wielkiej, niedościgłej epopei Napoleona, o której cesarz marzył nawet na pokładzie Belle-rouphou! Cała historia jest jakoby na tych dokumentach oparta, a magia opowiadania Piotra Benoit jest tak silna, iż wydaje się czytelnikowi, że ta powieść nie jest wytworem pisarskiej imaginacji, ale rzeczywistością, wyjawioną w zakurzonych papierach...

*

„Louise de Prusse” (Grasset édit), to biografia historyczna, której autorem jest znany pisarz p. Albert-Emil Sorel. Siłą rzeczy i ona doprowadzi nas do Napoleona. Życiem bowiem królowej Ludwika pruskiej kierowały dwie namiętności: nienawiść do Francji i do Napoleona oraz miłość do Aleksandra I. Ważnymi etapami w roz-

woju tych uczuć były: w 1805 r. spotkanie w Klajpedzie, gdzie Ludwika uległa cesarowi słowiańskiemu, a w 1807 roku spotkanie w Tyłży, gdzie dumna Niemka zderzyła się z logiką łacińską Cesarza Francuzów.

W Tyłży to, zrozumiała królowa Prus, że została pokonana przez „monstrum” korsykańskie, ale także, że została właściwie opuszczoną przez Don Juana moskiewskiego. I Ludwika z sentymentalnej kochanki uwodzicielskiego Aleksandra przerodziła się w „Germanię”. Kierowana nienawiścią do Francji po klęsce pod Auerstädt i pod Jeną będzie starała się wpoić tę nienawiść w umysłowość i duszę pruską, a to poczynając od swych własnych synów.

„Gdy wam matki i królowej nie stanie” — tłumaczyła podobno Ludwika następcy tronu — „nie zadowalajcie się jeno łzami, ale działajcie. Wzrastajcie w siłę, by uwolnić Prusy od ciężającej na nich hańby, by odebrać Francji jej chwałę, by stać się godnymi potomkami Wielkiego Fryderyka”.

Ludwika nie może zapomnieć upokorzenia z nad Niemna. Gdy bowiem w namiocie, na trawie, na środku rzeki odbywało się pamiętne spotkanie dwóch cesarzy — Napoleona i Aleksandra — to Fryderyk-Wilhelm nie został do niego dopuszczony, jakkolwiek był sprzymierzeńcem Rosji. Stał tylko nad brzegiem Niemna w... przebraniu oficera rosyjskiego!

Za radą Aleksandra próbuje Ludwika użyć swego uroku w stosunku do Napoleona, kokieterią wymóc na „Korsykańczyku” ustępstwa terytorialne. Ale Niemka źle odegrała swą rolę; jej tragizm i lamentacje nie ułagodziły Napoleona, który zwierza się Józefinie: „Królowa pruska umiżga się do mnie; ale nie bądź zazdrosna; jestem cerata, po której ześlizguje się ta zalotność. „Il m'en coûterait trop cher pour faire le galant” — Uprzejmość kosztowałaby mnie zbyt drogo.”

Należę jednak pamiętać, że Ludwika była ubóstwiana przez naród i przez wojsko; że najniewier fanatyzowała je do wojny, a potem stała się inspiratorką reorganizacji Prus. Kiedy straciła ślepa wiarę w Aleksandra, zbliżyła się do męża i do dzieci; odżył w niej równocześnie cały patriotyzm pruski. Hardenberg i Stein reformują potem państwo — ale inicjatywa odrodzenia Niemiec poprzez Prusy pochodzi od Ludwika. Z taką samą namiętnością, z jaką dawniej odnosiła się do Aleksandra, pracowała później nad podniesieniem narodu.

Tę dwoistość jej natury — jako królowej i jako kobiety — p. Sorel odtworzył w sposób specjalnie ciekawy. Uwydatnił jej energię, zwłaszcza wobec słabości i wahań Fryderyka - Wilhelma. Przesłała też poniekąd Ludwika za życia do legendy, jako symbol „Germanii”.

Bezstronne to i interesujące studium stanowi nie tylko bardzo cenną biografię samej królowej Prus, ale zapoznaje nas równocześnie i z obyczajami dworu oraz z ciągłością umysłowości i polityki pruskiej — zawsze tej samej.

I. Briares

Paryż.

Pisma nadesłane

„Muzyka Kościelna”, Nr. 6/7. Treść: W. Palczyńska: „Z dziejów muzyki organowej”. — O. Hermaszczak: „Ogólne wiadomości o organach i ich budowie”. — Ks. J. Wiśniewski: „O dzwonieniu prawidłowym i mechanicznych przyrządach dzwonniczych”. — Kolegium organistów polskich. — Chóry Kościelne. — Kronika. — Nowe wydawnictwa. — Adr. Red. Poznań, ul. Wrocławska 18.

„Oriens”. Zesz. 4. Treść: Ks. J. Urban: „Po kongresie poznańskim”. — M. Niwiński: „Unia florencka w Polsce”. — „Diecezja przemyska obrz. gr. i jej obecny Pasterz”. — Z. Licharewa: „Hagia Sofia w Konstantynopolu”. — Ks. S. Łaski: „Prace i boje metr. Ruckiego”. — S. S. Trzeciaka: „Msze św. — Tunce”. — Ks. Cz. S.: „Papież Damazy i Leon III a filioque”. — „Po tamtej stronie”. — Ks. J. Urban: „Co i jak pisać?”. — Wiadomości i notatki. — Nowe książki. — Adr. Red. Warszawa, ul. Rakowiecka 61.

„Strażnica Zachodnia”. Nr. 1. Treść: „A. Stebelski: „Położenie ludności polskiej w III Rzeszy”. — R. Lutman: „Obłocze Śląska”. — B. Olaszewicz: „Dwie szkiełce mapy Pomorza z połowy XV wieku”. — Zdarzenia i fakty. — Przegląd. — Sprawozdania i oceny. — Adr. Red. Warszawa, Al. Ujazdowski 30, m. 7.

TEATR

Teatry różnych narodowości występują teraz kolejno w Paryżu w Theatre des Champs Elysées, jako w oficjalnej sali Wystawy. Anglicy zagrali z wielkim sukcesem Shawa „Candide”. Pastora grał słynny Hannen, rolę tytułową Diana Wynyard, którą w Polsce znamy z ekranu, występowała bowiem w filmie „Kawałkada”.

LITERATURA

Pedant na tronie. Zmarły przed laty pięciu Lytton Strachey, którego „Wiktoria” oraz „Elżbieta i Essex” posiadamy obecnie po polsku, stworzył w swej ojczyźnie modę. Syją się romanse biograficzne jeden po drugim, a po większych postaciach dziejowych przychodzi kolej na mniejsze. Jane Oliver zajęła się niedawno Jakubem I. Tytuł brzmi: „Moje jest królestwo” (Mine Is the Kingdom). Wiadomo, że pierwszy Stuart na tronie angielskim głosił z emfazą boskie pochodzenie władzy królewskiej. Był to ciekawy człowiek — gruntownie wykształcony, szczególnie w teologii, niezbyt odważny, chwiejny, ale uparty, zabobny i skłonny do ulegania ulubieńcom. Lubił się popisywać swoją wiedzą i stał często robił wrażenie pedanta. Autorka dobrze rysuje jego charakter, nie popadając ani w zbytnią sympatię, ani w antypatię. Przedstawia całe życie Jakuba, zaczynając nawet przed jego urodzeniem, bo od zamordowania Rizzia — bardzo prawdopodobne, że ten okropny epizod odbił się na synu, którego Maria Stuart wówczas nosiła w łonie. Książkę wydał londyński nakładca Collins z datą 1937. (W. T.)

NAUKA

Co nam przyniósł hołd pruski. Znaną jest chyba każdemu reprodukcja pięknego obrazu Jana Matejki, przedstawiająca ważną w naszych dziejach chwilę, kiedy to ostatni z mistrzów Zakonu Krzyżackiego na kłęczkach składa hołd królowi polskiemu i z rąk jego bierze władzę nad księstwem pruskim. O tym ważnym fakcie historycznym mamy pokaźną literaturę, teraz jednak wzbogaciła się ona o jeszcze jedną poważną pozycję. Jest nią rozprawa dr Podlacha pt. „Geneza hołdu pruskiego”, wydana przez Instytut Bałtycki w cyklu prac poświęconych dziejom Prus Książęcych, stanowić mających osobne wydawnictwo. W pracy tej autor wyraża pogląd, iż przyjęcie hołdu i zezwolenie na stworzenie w ręku Hohenzollernów państwa nadbałtyckiego, choćby tylko lennego i narazie od Polski uzależnionego, było dużym i nie do darowania błędem polityki polskiej. Ostro też występuje dr Podlacha przeciw kierunkowi politycznemu reprezentowanemu przez kanclerza Szydłowskiego, zdążającemu do sekularyzacji Prus i oddania ich w lenno ostatniemu mistrzowi z roku Hohenzollernów. Szydłowiecki, zdaniem autora ratował w ten sposób od klęski osobiste go przyjaciela mistrza Albrechta, a także i własne stanowisko, zachwane przez ruch egzekucyjny wśród szlachty polskiej. Przeciwnością mu autor dążenia prymasa Łaskiego, który w myśl wskazań królów Kazimierza Jagiellończyka, Jana Olbrachta i Aleksandra dążył do opanowania Prus i wcielenia ich do Rzeczypospolitej, stwarzając w ten sposób należyte dla niej stanowisko nad Bałtykiem. (J. St.)

MUZYKA

Gabriel Pierné, wybitny kompozytor francuski o którego zgonie donosiłszyśmy pokrótce, pochodził z Metz, ze znanej lotaryńskiej rodziny muzyków. Jego ojciec był profesorem konserwatorium. Kształcił się Pierné w konserwatorium paryskim jako uczeń Masseneta i Francka, po którym został organistą w kościele św. Klotyldy. Przez czternaście lat dyrygował koncertami Colonne'a. Pozostawił mnóstwo dzieł ze wszystkich dziedzin muzyki. Głośną była jego opera „La princesse lointaine”, do libretta wyjętego z dramatu Edmunda Rostanda. Pieśni jego weszły do skarbca muzyki narodowej. „Uwertura Symfoniczna” jest znana szeroko poza Francją, równie jak słynny utwór na harfę solo z orkiestrą itd. itd.

JESZCZE JEDNA ANEGDOTA

„Największy malarz świata”. Odpowiedź na to, kto mniej więcej w czasach Goethego, uchodził za takiego, starczy za anegdotę. Malarzem tym był, zdaniem współczesnych... Rafael Mengs, którego nazwiska nikt może dzisiaj poza historykami sztuki w ogóle nie pamięta. A zmarł Mengs, z pochodzenia Saksończyk, sławą europejską. Został przez papieża zamianowany prezydentem Akademii Malarskiej na Kapitolu. Król hiszpański zrobił go swym malarzem nadwornym. Katarzyna II wzniosła mu wspaniały grobowiec w kościele św. Piotra w Rzymie. Był „chwałą i radością świata”, „drugim Rafaelem”. Natomiast o Tiepolu, który równocześnie tworzył, ledwie się przy Mengsie wspomniało. Nikt inny, jak sam Winckelmann, ówczesna wyrocznia oświadczył: „Tiepolo namaluje w jeden dzień więcej, niż Mengs przez cały tydzień — ale na tanto spojrzmy i zapomnimy, a to będzie trwało wiecznie”. Niezły przyrządek do „sądów kartociujących”, o które tak uporczywie dopominają się czasem entuzjaści belferskich klasyfikacji i cenzurek.

OCHRONA PRZYRODY

Rezerwat pod Przemysłem na stokach Winnej Góry nad Sanem ma na celu ochronę zabytkowej rośliny, wisienki krzewiastej. Rośnie tam ona w dwóch niewielkich kępkach: pierwszą zakupiła niedawno Państwowa Rada Ochrony Przyrody za dość wysoką cenę 200 złotych, jakkolwiek obszar zakupionego gruntu nie przekracza 113 metrów kwadratowych. Właściciel poprzedni rozumiał widocznie, że bezużyteczne krzewy mogą mu przynieść pewien niespodziewany dochód. Inaczej postąpili państwo Druzbaczy z Prałkowic, którzy na swoich terenach posiadali drugą, o wiele większą kępkę ochraniając wisienki tuż w pobliżu pierwszej. Państwo Druzbaczy okazali tyle zrozumienia dla idei ochrony przyrody, że ofiarowali zupełnie bezinteresownie 300 mtr. kw. gruntu z zarostami wisienki na rzecz Państwowej Rady Ochrony Przyrody. (jml)

Książki nadesłane

Inż. Kazimierz Jaskulski: „O kryzysie gospodarczym”. Uwagi i wnioski. Warszawa 1937. Skł. gl. Dom Książki Polskiej.

SPORT

Hokey na trawie

Niemiecki trener dla naszych hokeistów, Pol. Zw. Hokeja na Trawie zaangażował absolwenta wyższej szkoły w. f. w Berlinie, Niemca Wernera Aubla z Hamburga na trenera, związkowego.
Trener Aubel prowadzić będzie w dniach 5 do 24 sierpnia ćwiczenia na kursie w Sierakowie, zorganizowanym dla 40 uczestników z całej Polski.

Piłka nożna

Kalendarzyk ligi okręgowej P. Z. O. P. N. W niedzielę odbyło się w lokalu Poznańskiego Związku Okręgowego Piłki Nożnej losowanie rozgrywek o mistrzostwo ligi P. Z. O. P. N. na rok 1937/38.

Kalendarzyk mistrzostw jesiennych przedstawia się następująco: (Drużyny na pierwszym miejscu są gospodarzami):
29. 8. Warta I b — Korona, Polonia (Poznań) — HCP, Polonia (Leszno) — Legia.
5. 9. HCP — Warta I b, KPW — Polonia (Leszno), Legia — Polonia (Poznań).
19. 9. Korona — KPW, Legia — HCP, Polonia (Poznań) — Warta I b.
26. 9. KPW — Polonia (Poznań), Warta I b — Legia, Polonia (Leszno) — Korona.
3. 10. HCP — KPW, Legia — Korona, Polonia (Poznań) — Polonia (Leszno).

17. 10. Korona — Polonia (Poz.), Polonia (Leszno) — HCP, Warta I b. — KPW.
24. 10. HCP — Korona, Warta — Polonia (Leszno), KPW — Legia. (fl)

Pływanie

Propagandowe zawody PPW odbyły się przy współudziale sędziów POZP na pływalni pocztowców. Były to zawody dla chłopców i dziewcząt. Wyniki były następujące:

Dziewczeta do 14 lat — 50 m dow.: 1. Kozanecka 44.7, 2. Szlagowiczówna B. 56.5; 50 m klas.: 1. Szlagowiczówna B. 56.7, 2. Wilczkówna 56.8. Do 16 lat — 50 m klas.: 1. Sikorska L. 56.9, 2. Barczewska. Chłopcy do 10 lat — 50 m klas.: 1. Jakubowski J. 1:10.5, 2. Wilezewski J. 1:25. Do 12 lat — 50 m klas.: 1. Jakubowski L. 47.2, 2. Sikorski K. 1:03.5; 50 m dow.: 1. Jakubowski L. 39, 2. Wilezek K. 45; 50 m wznak: 1. Jakubowski L. 51.0, 2. Kolaszński Zb. 58.0. Do 14 lat — 50 m klas.: 1. Maćkowiak Cz. 51, 2. Łopatka Z. 55; 50 m dow.: 1. Hołysz Z. 41.5, 2. Sikorski Z. 52.0; 50 m wznak: 1. Maćkowiak 52.0, 2. Sikorski Z. 1:13. Do 16 lat — 50 m dow.: 1. Daum M. 38.4, 2. Szczerkowski H. 45.9.

Poza konkursem odbyła się próba pobicia rekordu na 200 m wznak przez Lisewskiego (HCP). Próba powiodła się. Z wynikiem 3:09.8 Lisewski poprawił dotychczasowy rekord o przeszło 10 sek. Na zakończenie odbyło się rozdanie na-

gród, które poprzedziły przemówienia członka zarządu głównego PPW oraz p. Antoniewicza imieniem POZP. Nagrody wręczał kierownik sekcji pływackiej P. P. W. p. Smoczyński. (a)

Do międzyokręgowych spotkań Poznania z Pomorzem (8 bm.) i Gdańskiem (22 bm.) kapitan sportowy POZP p. Klemiński wyznaczył następującą drużynę treningową: skoki — Grabiec (P), Krakowski (S), Maciejewski (W) i Lisewski (H); piłka wodna — Widermański, Richter, Kubiak, Kubiak, Potocki (S), Ratajczak i Helwing (AZS), Lisewski (H), Hadyński i Tomczak (W) oraz Ratajczak H., Gorczewski, Gromadziński, Kwiatkowski I i II (P); 100 m klas.: Kalek (P), Kaniewski (U), Małecki (S), Szymański, Wesolowski i Matecki (WKS) oraz Czajkowski i Stachowiak (U); 100 m i 200 m dow. — Grabiec i Gorczewski (P), Tomczak (W), Lisewski (H), Helwing (A), Maleszyński M., Ratajczak Br., Kruczkowski i Perz K. (U). Panie: 100 m dow.: — Stawska E. i J. (U), Kamińska (A), Gorczewska (P), Hellwiżanka (S); 100 m klas. — Manthejówna (P), Kaźmierczakówna (S. gn.), Kaźmierczakówna, Kudlińska, Klemińska Wł. II, Libiżanka (U). (a)

Tenis

Wielka sensacja mistrzostw Niemiec, rozgrywanych w Hamburgu, była w poniedziałek porażka mistrza niemieckiego Cramma, który

tytuł ten dzierży nieprzerwanie od 1932 r. i bezspornie uważany jest za drugą rakię świata. Cramm przegrał z młodym graczem, w ubiegłym roku jeszcze nieznanym Bromwichem, który jest nadzieją tenisa australijskiego. Grający oburęcznie Australijczyk pokonał Cramma 6:1, 1:6, 6:3, 2:6, 6:2. Inne wyniki były następujące: Mc Grath (Australia) — Redl (Austria) 6:4, 6:3, 6:0; Kho Shin Kie (Chiny) — Kukuljowie (Jug.) 5:7, 3:6, 6:1, 7:5, 8:6; Henkel (N) — Hildebrandt (N) 6:0, 6:3, 6:1; Metaxa (Austria) — Crawford (P. A.) 6:4, 3:6, 1:5, 6:1, 6:3; Szizetti (W) — Dettmer (N) 6:8, 6:3, 6:4, 3:6, 6:4; Denker (N) — Petra bez gry z powodu choroby; Francuza, Farquarson (P. A.) — Bavorowski (Austria) 0:6, 6:4, 2:6, 6:2, 6:3.

Pięściarstwo

W najbliższych dniach podda się operacji nosa w klinice uniwersyteckiej wielokrotny reprezentant Polski Czesław Kajnar. Złamanie przegrody nosowej nastąpiło na Olimpiadzie w Berlinie i od tego czasu forma Kajnara spada. W nadchodzącym zatem sezonie, po udanej naturalnie operacji, zobaczymy Kajnara na ringu.

W październiku ma się odbyć międzynarodowy turniej bokserski w Berlinie w znanej „Deutschlandhalle”, na który został zaproszony Chmielewski i Kajnar z Polski i szereg najlepszych pięściarzy Europy. Niemcy jeszcze pamiętają Kajnara pogromcę Ahringa i Kestnera. Z naszej strony życzymy mu szczęśliwej operacji i powrotu do dawnej formy. (mz)

Dnia 1 sierpnia 1937 r., zakończyła po długich i ciężkich cierpieniach, swoje życie doczesne, pełne znoju i bezgranicznego poświęcenia, nasza najtroskliwsza i najukochańsza matka, ukochana siostra i babcunia, ś. p.

z Magielskich

Maria Morzycka

Nabożeństwo żałobne odprawione zostanie dnia 5 sierpnia o godzinie 10, po czym nastąpi przeniesienie drogich nam zwłok tymczasowo na cmentarz w Giewartowie, o czym zawiadamiamy.

w ciężkim bólu pograżeni

syn, synowa, brat i wnuk.

zg 27524

Giewartów, poczta Ostrowite k/Ślupcy.

Dnia 2 sierpnia 1937 r. apodobało się zabrać Panu Bogu do grona Swych aniołków, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, naszego najukochańszego synka, braciszka, wnuczka, siostrzeńca i kuzynka, ś. p.

Romeczka

w drugiej wiosnie życia. Pogrzeb odbędzie się w środę, 4 bm. o godz. 17 z kaplicy omentarza św. Trójcy na Debu.

W nieutulonym żalu pograżeni
Antoniosław Czajkowie
z synkiem i rodziną.
Puszczykowo, 3. 8. 37 r.

dg 24 004

Św. Marcin 54

front I ptr. 5 pokoi na biura lub magazyny. Zawiadowca. zg 27 525

WRÓCIŁEM

Dr Bolesław Piechowski

specjalista w chor. dziecięcych. Pg 29287-26, 886

Poznań, plac Wolności nr. 11.

10-12.

Telefon 52-28

15-17.

Wróciłem

FR. KROCZYŃSKI

dentysta

Poznań, 27 Grudnia 15

Tel. 24-35

Nowość!

Otworzę filię w branży **skórzano - obuwniczej** w Poznaniu i na prowincji, dysponującym 3-5.000 zł gotówki. Towar i ceny bezkonkurencyjne. Byt zapewniony. Zgłoszenia osobiste **Poznań, Słowackiego 8 m. 9 telefon 61-45.**

zg 27518

W niedzielę, 1 sierpnia 1937 r., zasnął w Bogu, po ciężkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz troskliwy ojciec, ś. p.

zg 48094

Mieczysław Kończak

kupiec — restaurator.

Pogrzeb odbędzie się w środę, 4 bm. o godzinie 5,30 po południu z kościoła Szpitala Miejskiego.

W ciężkim smutku pograżona

Krotoszyn

żona z dziećmi.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

CYRKLE

GRAFIONY

SUWAKI jap.

zg 24 008

G. GERLACH - WARSZAWA OSSOLIŃSKICH 4

Dnia 4-go sierpnia o godz. 12,30, otwieram po przeniesieniu z ul. Nowej 8 (w Bazarze)

przy pl. Wolności 2 - obok P. K. O.

mój skład

— papieru, maszyn i artykułów biurowych —

P- 29 286-51.11

Telefony 33-81 i 16-26

ANTONI ROSE

WŁAŚC. WALERIAN CHRZANOWSKI

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1611

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

1. DOMY - PARCELE

Kamienice
komfortowa przy Matejki sprzedam. wpłaty 33 000.— przejęcie amortyzacji. Oferty reflektantów Kurier Pozn. zg 1300

Dwupiętrowa
kamienica składem ładnym ogrodem, srodku Willy 28 000.— wpłata ugodowo. Fabryczna 12. właściciel. Pośrednicy wykluczeni. zg 1211

Parcela
w Puszczykowie, letnie mieszkanie, korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurier Poznański zg 1207

Kamienice
blisko śródmieścia, dochód 15 000.— sprzedam 85 000.— wpłaty 60 000 Gruszczyński, Marcinkowskiego 17 a.

Kamienica
3 piętrowa, wolna od stempla. — komfort. Łazarek, wpłaty 74 000.— reszta amortyzacja. pośredniczy do kosza. Oferty Kurier Pozn. zg 1193

Dom
pięciopokojowy, łazienka ogród — sprzedam. Mosina, Lipowa 1. zg 13 391

Parcelę
przy ul. Góreckiej i Czechosłowackiej sprzedam. Ul. Górczyńska 7, m. 1. zg 1244

Dom
z ogrodem sprzedam. Lasek, ul. Łakowa 12a. zg 1236

Dom
Gnieźnie wpłata 9 000.— sprzedam. Oferty Kurier Poznański zg 1290

Administracje
domów poszukuje. Pewna wysoka gwarancja. Oferty Kurier Poznański zg 1254

Dom
rynku maszynem zabudowaniem ogrodem tania sprzedam. Mieszkań. Rynek 15, Jarocin. zg 1342

Dom
sprzedza właściciel Debiec 16 000. Wiadomość: Górna Wilda 73. — m. 20. zg 1407

Kamienica
nowa komfortowa 5 200.— dochodu 43 000.— wpłaty 30 000.— Majka, Ratajczaka 10. zg 1355

Dom
piętrowy nowy 10 pokojowy komfortowy Poznaniu sprzedam. — Adres Kurier Poznański zg 1302

2. PIENIĄDZ

Dobra egzystencja
nowości reklamowa powodu wyjazdu korzystnie oddam. Oferty Kurier Poznański zg 1284

Kupię
pożyczkę państwową, konwersyjną, konsolidacyjną i narodową. Zgłoszenia z podaniem ceny do admin. Kuriera Poznańskiego zg 1501

3 500
wkładu, współczeka do pierwszorzędnej interesu. Oferty Kurier Poznański zg 1306

Pożyczki
korzystne wgrabiam. Oferty Kurier Poznański zg 1398

3 LETNISKI I UZDROWISKA

Krynica
centrum. Pensjonat Dra Łazarskiego idealnie położony przy lesie trzytygodniowy pobyt ryczałtem 150.— zł zg 13 330

Krynica
Pensjonat „Dom Katolicki” — naprzeciw Nowych Łazienek — przyjmuje tylko Polaków. Bieżąca ciepła, zimna woda, wyborna kuchnia, na żądanie dietyczna. Pokoje z urządzeniem 8 zł. dg 23 814

Uroczna „Rusalka”
stacja miejsc. Poczta Błotnica. Pokoje utrzymaniem, pościelą od 3.50 dziennie. ng 47 177

Dom
wypoczynkowy dla kszyszy nad pełnym morzem. — Zgłoszenia przyjmują XX.: „Zmartywych” wstańcy, Deblki, poczta Żarnowiec, Pomorz. Ostatnia stacja kol. Krokowa przez Puck. zg 1251

4. OSOBISTE

W
centrum miasta zjesz kolację Sobczyńskiego — restauracje Ratajczaka, polecacie. zg 13 611/12

Pan
Gawron Jan(Ławica, nie pracuje w firmie „Lira”. Podgórzna 14. zg 1 453

Ermitage
dawniej Mieszcańska, plac Wolności 5 poleca obiady od 11 do 18. Kolacje od 19—22. zg 1564

6. ŻENKI

Panna
24 lata z posagiem lub do objęcia 75 morg, pozna pana na stanowisku, cel matrymonialny. — Oferty z fotografią, która się zwraca do Kuriera Poznańskiego zg 1408

7. SPRZEDAŻE

Sprzedam
nowy dom dwupiętrowy, rodzaj willi z garażem i ogrodem. Piękne położenie przy parku, Ostrów Wlkp., cena według umowy. — Wadomość Nowicki, Kalisz, Ciasna 7. zg 10

Tereny
naftowe sprzedam. Informacje Kurier Poznański zg 1243

Wózek
sportowy dla dziecka w dobrym stanie sprzedam. Adres wskaże Kurier Poznański zg 1233

Ogródek
działkowy przy Bukowskiej. Telefon 69-30. zg 1232

Regał
oszlony okazynie. Przecznicza 4 m. 9. zg 1230

Okazja
willka, ogród. Luboń sprzedam 12 000.— Oferty Kurier Poznański zg 1208

Wózki
wybór. Trabczyński, Pierackiego 11. podwórze. „Kredyt”.
zdg 5 291

Restauracje
z przyległym mieszkaniem sprzedam tania. Poznań, Wielkie Garbary 23.
zdg 1 037

Motocykl „Phänomen”
motorem Sachs 2.75 KM 2 biegi i wolny światło elektryczne. Bezpodatkowy. Rejestracja jak rower. Cena
695.—
Wul. Gum. Poznań, Wielkie Garbary 8.
Pg 28 573-19.79

Okazyjnie Meble
ogromny wybór najniższe ceny
Podgórną 6
zdg 1 296

Pianino
pierwszorzędne, zagraniczne.
Marcina 15 — 5. zdg 1 288

Zakład fryzjerski
w śródmieściu, najnowsze aparaty. 6 obsługa korzystnie do objęcia. telefon 55-24 lub oferty Kurier Poznański zdg 1 325

Wózek
dzieciocy „Kon-Kon” łożko żelazne białe. Necała 3. m. 4.
zdg 1 315

Blüthner
skrzydło koncertowe
planina, fisharmonia
okazyjnie, zamiany Marcina 22. podwórze. zdg 1 313

Chcesz korzystnie kupić
Meble
być zadowolony z obsługi to z całym zaufaniem na Jezuitska 10 (Świętosławska).
„Dom Okazyjnego Kupna”
Pg 28 934-28.30

Meble
wprost Fabryki. Pomykaj, Rynek Śródecki. Wielki Wybór. — Pracownia tapicerska.
Pg 28 967-29.21

Maszyny
do pisania nowe i używane z gwarancją. — Skóra i S-ka Poznań — Aleje Marcinkowskie-go 23. n. 46 151

Samochód
osobowy Ford model a. rocznik 30 na balonach w bardzo dobrym stanie — okazjnie sprzedam. — Jabłoński, Dąbrowskiego 8.
N. 47 392

Meble kuchenne
wprost w tymi najkorzystniejszej Piaskowa 3, Konecki. zdg 1 369

Dźwigary
30 cm 4 po 7 m i 34 cm. 2 po 3,5 m.

Cegła
30 000. Podłogi z rozbiórki na sprzedaż. Adres Kurier Poznański zdg 1 375

Wóz
do mięsa berliński tania nowy. Rzeźnictwo, Paczkowo, przy Poznaniu.
zd 1 383

Walizy, Torebki, Nesesery,
Parasole, laski, paski
Czysz,
Szkoła 11.
Pg 28 074-5-25.62/3

1 000 samochodów
rozbranych używane części podwozia mleczarskie opony najtańszej w firmie Autosklad. Poznań, Dąbrowskiego 89, tel. 46-74
dg 23 339-40

Dom
obszerne podwórze, stajnia, garaż nadaje się na każde przedsiębiorstwo sprzedam 8 000.— zł. Stanisław Wasielewski, Pniewy.
n 48 082/3

Resztówkę
130 móg pszenno-buraczanej z kompletnym nowym inwentarzem żywym i martwym, ze źniwami, 18 km od Poznania sprzedam. Ogłądać można D. Jankowski, Trzek, p. Paczkowo, pow. Środa n 48 078/9

Dom
skład sprzedam z powodu wyjazdu, najruchliwsza ulica. Stanisław Wasielewski, Pniewy.
n 48 080/81

Okazyjnie
sprzedam trzy szafy do rzeczy, nocny stolik, łożko, szynfonię, urządzenie kuchenne. Poznań, Polna 14. — 14. zdg 1 332

Wózek
dwukolowy. Kwaśniewski. Słowackiego 29. zdg 877

Fortepian
używany tania sprzedam. Górna Wilda 29, m. 25. zdg 1 338

Zastawę
stolowa Rosenthal, kryształ — sprzedam. Różana 22, m. 4. zdg 1 494

Piec
żelazny, stół, 12 krzesel z powodu wyjazdu tania sprzedam. Śniadeckich 11, m. 8. zdg 1 425

Szafę
rozbrana, polturowana, lustrem duża 3 krzesła orzechowe, antyki filodendrony sprzedam. Staszica 4 m. 11, oficyna, zdg 1 524

Łóżecko
dzieciocy. Strzelecka 3a — 3. zdg 1 426

Praga
pikollo 800.— zł. „Tranzyt”. Za Grobla 3/4. zdg 1 429

Meble
tanie i solidne, spieszka wszyscy
„Hali Mebli”
Wrocławska 38. Drogodni warunki spłaty. Pg 29 288-56.392

Wózki
tania wybór. Trabczyńska, Pierackiego 11, podwórze. Asygna-ty „Kredyt”. zdg 1 547

Meble
używane dobrym stanie tania sprzedam, powód wyjazd. Plac Kolegiacki 13 — 4. zdg 1 539

Zakład
fryzjerski aparatami spiesznie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 1 533

Odlewnia metali
w Poznaniu dobrze zaprowadzona korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurier Poznański zdg 1 431

Restaurację
jadłodajnia pełen wyszynk, dobrze zaprowadzona sprzedam 1 800.— Adres Kurier Poznański zdg 1 434

Ogród
działkowy przy Bukowskiej na sprzedaż. Szamarzewskiego 19 a. m. 17. zdg 1 436

Gabinet
męski, pianino korzystnie. Prusa 13 — 4. zdg 1 522

Motocykl N. S. U.
3 KM 2 biegi 1 wolny. Bezpodatkowy — rejestracja jak rower

Najsilniejszy, Najtańszy Motor
Poznań, Dąbrowskiego 5. dg 23 700

Maszyna
„Adler” 200.—, Pocztowa 15 — 2 zdg 1 515

Chcesz
aparat radiowy, udaj się z pełnym zaufaniem do firmy Lira, Podgórną 14, tel. 50-63 zamienia stare na nowe. Pożyczki. zdg 1 390

8. LICYTACJE

Przetarg
13 sierpnia 1937 godzina 10 Sad Grodzki Gdynia pokój 5. Licytacja placu 806 m² położonego Gdynia, Pierackiego 9, przy dworcu osobowym, cena wywołania 40 026 złotych wadium 6 004 złotych. Szczegóły Komornik rewiru I, Sad Grodzki, Gdynia, pokój 8. zdg 1 414

11. KUFNA

Lombardowe
kwity, złoto, srebro, brylanty. — wszelkie starożytności kupuje — Lamus, Strzelecka 1.
Pg 29 238-56.358

Samochody
części, opony, podwozia konne, zakup — sprzedaż. Autosprzet — Poznań, Mylna 10, tel 76-24. zdg 539

Miód
większa ilość kupie. Oferty cena Kurier Poznański zdg 1 223

Wysadki
(lub nieukorzone zrazy) Wino-krzewu, którego grona najrychlej w Wielkopolsce dojrzewają kupie. Poznań, Chwaliszewo 1. m. 4. zdg 1 260

Rower
torpedem używany kupie. Oferty z ceną Kurier Pozn. zdg 1 255

Kupię
motocykl 2 1/2 — 3 1/2 ccm w dobrym stanie mało używany za gotówkę. Józef Niespodziany, — Wągrowiec, Marsz. Piłsudskiego nr 5. zdg 1 363/4

Parcele
w dobrym miejscu pod wille kil-kumieszkańcowa poszukuje. — Oferty upraszam pod 24 006

12. DO WYNAJĘCIA

Dwupokojowe
bezpodatkowe łazienka, czynsz 50, kaucja 350. Dozorca Szamarzew-skiego 56, m. 1. zdg 14 548

Willa
nowa pobliżu Ostroroga, 5 pokoi, komfort i

mieszkanie
4 pokoje, nowy dom, ul. Siemi-radzkiego. Wiadomość Plac Wol-ności 8, m. 7, tel. 11-41. zdg 14 268

Trzypokojowe
komfort, ul. Mylna 15. zaraz do objęcia. Zgłoszenia u gospodarza. zdg 1 025

Pięciopokojowe
Chelmońskiego 9, odnowione ta-nio, portier. zdg 491

Trzypokojowe
komfortowe bezpodatkowe, gospodarz, Chelmońskiego 5 — 21. zdg 68

4 lub 5-6
pokoi komfortowe z wygodami od września. Wiadomość stróż, Pie-kary 5. zdg 14 986

Pokój
kuchnia. Piechowiak, Trójpole (Winiary). zdg 1 229

Pokój
próżny do wynajęcia. Lodowa 32, m. 2, dzierżawa z góry. zdg 1 222

2
pokoje z kuchnią wynajme, Ks. Logi 18, Górczyn. zdg 1 204

Dwupokojowe
łazienka willa Łazarz. Oferty Kur-ier Poznański zdg 1 297

Dwie
duże stajnie. Grochowe Łaki 7, m. 16. zdg 1 306

4 pokojowe
służbowy, IV piętro, odnowione, zaraz. Maleckiego 35, wskaże do-zorczyńni. Pg 29 284-56.384

Pięciopokojowe
kuchnia komfortowe śródmieście II ptr. do wynajęcia. Oferty Kur-ier Poznański zdg 1 347

Czteropokojowe
willowe, ogrodem, poblizu Ostro-roga — Grunwaldzka. Tamże dwupokojowe. Blizsza wiadomość Mielżyńskiego 2, m. 5. zdg 1 380

Pokój
od gospodarza. willi. Sołacz — przystanek tramwajowy, czynsz naprzód. Mazowiecka 6. zdg 14 786-7

Dwupokojowe
słoneczne. Ks. Logi 17, Poznań-Górczyn. zdg 1 335/6

Trzypokojowe „Be-Em-Es”
Grudnia 19. zdg 1 334

2
kuchnia, łazienka. Cybulskiego 14 Łazarz. zdg 1 459

Wolne
jeden pokój kuchnia, centrum. Zgłoszenia Józefa 6, Skrzypiński. zdg 1 467

Pokój
suterenny gospodarza. Dolna Wilda 32. zdg 1 477

4
pokoje Ogrodowa 13, wolne. In-formacje portier. zdg 1 497

Pięciopokojowe
mieszkanie I ptr. częściowo me-blami zwrot remontu, śródmie-ście odstępnie. Oferty Kurier Poz-nański zdg 1 495

5, 6 i 7
pokoi Grottzgera tania wydzier-zawie. Telefon 34-44. Pg 29 285-58.887

2
pokoje kuchnia do wynajęcia. — Kreta 5. Wiadomość portierka. zdg 1 546

5
pokojowe narożnik Szewskiej. — Wielkiej od zaraz. Zgłoszenia Admistr. Domu, Sew. Mielżyń-skiego 23. zdg 1 540

3 pokoje
kuchnia łazienka, słoneczne no-wym domu. Pamiątkowa 21, m. 3. zdg 1 551

Dwupokojowe
nowe, słoneczne. Kopczyńskiego 38. zdg 1 555

4 pokoje
odnowione korzystnie. Rzepec-kiego 44, Łazarz zaraz. zdg 1 557

4
od 15. 8. Spokojna 19, m. 9 od 16-tej. zdg 1 558

Dwupokojowe
Rynek Łazarz 12 — 9. zdg 1 357

Pokój
z angiela 30.— tylko za kaucja lub poręczeniem. Pocztowa 29, gospodarz. zdg 1 307

9
pokojowe mieszkanie. Kraszew-skiego 17, I. p., centralne ogrze-wanie. zdg 1 385

13. SZUKA MIESZK.

Podoficer
szuka 2-3 pokojowego. Oferty Kurier Poznański zdg 1 226

Mieszkania
dwupokojowego od gospodarza szuka emeryt kolejowy, Lokato-ryz spokojni. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 1 214

Poszukuję
2-3 pokoi z przynależnościami, śródmieście lub okolica od 1. 9. lub zaraz. Zgłoszenia Kurier Poz-nański zdg 1 209

Stróżostwa
poszukuje młode małżeństwo. — słusarz zawodowy, który wykona wszelkie prace w kamienicy. — Oferty Kurier Pozn. zdg 1 252

Emeryt
trzy pokoje słoneczne, śródmie-ście do 2 pietra zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 1 346

3-5
pokojowego od 15. 8. śródmieście poszukuje wyższy urzędnik. Oferty Łakowa 13, m. 4. zdg 1 341

Pokoju
kuchni poszukuje małżeństwo bezdzietne. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 345

Pokoju
kuchnią od zaraz urzędnik. Oferty Kurier Poznański zdg 1 403

2-3
pokoje z kuchnią poszukuje bez-dzietne małżeństwo w centrum miasta za miesieczną dzierżawę. Oferty Kurier Poznański zdg 1 521

Pokoju kuchnią
śródmieściu poszukuje 1. 9. pewny płatnik od gospodarza. Plac z góry. Oferty Kurier Poznań-ski zdg 1 384

Pokoju
kuchnia lub 2 — centrum, oko-lica, czynsz z góry. Oferty Kur-ier Poznański zdg 1 575

14. ZAMIANA MIESZK.

Mieszkanie
2 pokoje z kuchnią przy Focha zamienie na 3-4 komfort. Oferty Kurier Poznański zdg 1 438

15. POKOJE UMEBL.

Pokój
balkonowy, czysty, niekrepujący, od zaraz. Rynek Śródecki 7/8, m. 4. zdg 1 215

Jedno
dwuosobowy. Grottzgera 14 — 4. zdg 1 206

Niekrepujący
Wojciecha 14/15 — 9. zdg 1 277

Dwóch
frontowy, słoneczny. Łakowa 14 m. 7. zdg 1 294

Podgórną
6 — 10. zdg 1 263

Dwuosobowy
Wierzbicice 23 — 9. zdg 1 234

Chwaliszewo
9, m. 15. zdg 14 047

Dwom
panom. Szamarzewskiego 32 — 8 zdg 1 285

Elegancki
czysty, balkonowy, I piętro so-bódnemu, Ratajczaka 11a, wchód 5, m. 85 od 16-18. zdg 1 331

Zaraz
Marcina 5 — 11. zdg 1 330

Skarbowa
2 — 9. zdg 1 326

Mały
Śniadeckich 6 — 5. zdg 1 323

Podgórną 10 a
mieszkanie 11, front panu. zdg 108

Klatki
utrzymaniem, Ratajczaka 9 — 8 zdg 1 302

Aleje
Marcinkowskiego 20 — 36, pa-nience. zdg 1 377

Komfortowy
Pocztowa 21 — 4. zdg 1 333

Ratajczaka
40, m. 11, utrzymaniem. zdg 1 340

Pokoik
Wszystkich Świętych 8 — 3. zdg 1 478

Pokój
Stary Rynek 80/82 — 8. zdg 1 490

Kulturalnemu
Łakowa 14 — 22 (duża brama). zdg 1 492

Niekrepujące
jeden — dwa na biuro lub panu stanowisku. Wolności 4-5, tele-fon 28-68. zdg 1 493

Szymańskiego
9 — 9. zdg 1 500

Wrocławska
38 — 34. zdg 1 415

Frontowy
ładny. Grobla 18 — 4. zdg 1 428

Śniadeckich
28, m. 4. zdg 1 548

Pokój
duży, suterenie, na stanowisku, rok z góry 20.— miesiecznie. — Górna Wilda 43 — 1b, parter. zdg 1 538

Marcinkowskiego
24 — 31. zdg 1 556

Z klatki
pokój umeblowany od zaraz — Aleje Marcinkowskiego 1, m. 8. (dom narożny). zdg 1 502

Pokój
od zaraz. Mostowa 4 a, m. 6. zdg 1 525

Pokój
duży, suterenie, na stanowisku, rok z góry 20.— miesiecznie. — Górna Wilda 43 — 1b, parter. zdg 1 538

Marcinkowskiego
24 — 31. zdg 1 556

Z klatki
pokój umeblowany od zaraz — Aleje Marcinkowskiego 1, m. 8. (dom narożny). zdg 1 502

Pokój
od zaraz. Mostowa 4 a, m. 6. zdg 1 525

Dobrze
umeblowany kuchnia u samot-nej. Półwiejska 5, m. 8. zdg 1 526

Klatka
komfortowy. Masztalarska 7 a, m. 5. zdg 1 528

Dwuosobowy
Zielona 1 — 2. zdg 1 530

Słowackiego
39 — 9. zdg 1 529

Elektryczność
Łakowa 15 — 4. zdg 1 581

Czysty
zaraz. Marcina 5 — 13. zdg 1 441

Niekrepujący
Ratajczaka 11 a — 112. zdg 1 440

Skryta
15 — 6. zdg 1 442

Niekrepujący
czysty. Marcina 74, I. 18, front. zdg 1 513

Frontowy
Focha 43 — 6. zdg 1 512

Centrum
jedno — dwuosobowy, telefon. — Aleje Marcinkowskiego 2 — 1. zdg 1 505

Ratajczaka
10 — 4. zdg 1 502

15
Wyspiańskiego 19 — 6. zdg 1 519

Kantaka
5 — 4. zdg 1 523

Mickiewicza
13, m. 8. zdg 1 309

Elegancki
Łakowa 16 — 6 i pokoiok. zdg 1 310

Przyjezdny
Składowa jeden, mieszkanie dzie-wiatnaście. zdg 1 312

Pocztowa
11 — 4. zdg 1 358

Komfortowy
Górna Walda 24 — 1. zdg 1 387

16. SZUKA POKOJU

Pokoiku
poszukuje panienska 15. —zł. Oferty Kurier Poznański zdg 1 216

Szukam
pokoju za postugę. Oferty Kur-ier Poznański zdg 1 299

Umeblowanego
pokoju z całkowitym dobrym utrzymaniem poszukuje urzęd-niczka prywatna od zaraz. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 391

17. LOKALE

Próżny
na biuro. Ratajczaka 32 — 8. zdg 1 418

programy radiowe

OGÓLNOPOLSKIE
Środa, 4 sierpnia.

6.15 aud. poranne; 11.57 sygnał czasu; 12.03 dziennik południowy 12.15 aktualna pogadanka rolnicza; 12.25 lódzka orkiestra salono-wa pod dyr. Teodora Rydera; — 15.45 wiadomości gospodarcze; — 16.00 „O literackiej szczytce” — szkic Gustawa Morcinka (z Katowic); 16.15 koncert solistów (ze Lwowa). Wykonawcy: Fryderyk Herman — skrzypce; Franciszek Bedlewicz — tenor; T. Seredyński — akompaniament; 16.45 odczyt 17.00 koncert rozrywkowy w wykonaniu zespołu Henryka Kowal-skiego; 17.50 „Każdy może być elektrotechnikiem w swoim do-mu” — pogadanka (ze Lwowa); — 18.00 chwila Biura Studiów; 18.15 Marek Weber i Albert Sandler grają utwory Herkensa i King-a (płyty); 18.50 pogadanka aktu-alna; 19.00 słynni dyrygenci. — XVI audycja: Grupa dyrygentów austriackich i niemieckich; Schalk Klemperer, F

Cerę ożywi i nada jej świeżość i jedność dobry krem

Zawiera on „lecyna”, która wprost zbawienie działa na skórę.
Pg 29 248-71.156

Dziewczyna poszukuje posady do prac domowych, dzieci. Oferty Kurier Poznański zdg 1 276

Posługi szukam zaraz z gotowaniem lub bez. Oferty Kurier Poznański zdg 1 269

Posługaczka szuka posady zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 1 253

Poszukuję posługi z gotowaniem lub bez. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 247

Dziewczyna do wszystkiego z dobrymi świadectwami szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 235

Osoba lat średnich szuka jakiegokolwiek posady, zajmie się chorą osobą, prowadzeniem bufetu, prasowaniem sztywną bielizną, umięszką prace wchodząca w zakres gospodarstwa domowego. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 286

Pracznia prania poszukuje, czysto pierze 2.—. Oferty Kurier Poznański zdg 1 283

Uczniwa poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 314

Przyjmę posługę okolicy Łazarza do 2 osób, dobre świadectwa. Oferty Kurier Poznański zdg 1 472

Inteligentna pani szuka posady do dzieci. Oferty Kurier Poznański zdg 1 498

Dziewczyna poszukuje posady z gotowaniem od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 1 419

Posługi poszukuje. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 545

Dziewczyna do wszystkiego gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 1 544

Gospośnia wiek średni, uczciwa z dobrymi świadectwami poszukuje posady na wyjazd do Warszawy, Krakowa lub Gdyni. Oferty Kurier Poznański zdg 1 256

Starsza dziewczyna, gotowaniem, uczciwa pracownia, szuka posady, posługi. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 509

Posługi od południa szukam. Oferty Kurier Poznański zdg 1 625

Gospośnia szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 1 421

Dziewczyna uczciwa do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 1 663

Samodzielną starsza wiejska polecona, zaufana, szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 1 693

Poszukuję posługi gotowaniem. Oferty Kurier Poznański zdg 1 800

Posługi poszukuje. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 474

TEATRY

Poznań, wtorek, 3. 8.
ADRIA: „Tempo - Tempo”.

KINA

Poznań, wtorek, 3. 8.
APOLLO: „Krew na morzu”.
CORSO: Nie miała baba kłopotu.
GLORIA: „Sto Pociągów”.
GWIAZDA: „Jej Wysokość gwiazda walcą”.
METROPOLIS: „aim i Mabel”.
OSWIATOWE T. C. L.: „Noce wiedeńskie”.
RENAISSANCE: „Rok 2000” oraz „Zamach w Kasynie”.
SŁONCE: „Jedna na milion”.
ŚWIT: „Napiętnowana”.
SWIT: „R. 107 wzywa pomocy”.
TECZA-Łazarz: „Potępieniec”.
TECZA-Wilda: „J-j Pierwsza Miłość”.
WILSONA: „Książę Woroncow”.

Dziewczyna uczciwa poszukuje posady do wszelkich prac domowych zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 13 846

Posługaczka szuka posługi na cały dzień. Oferty Kurier Pozn. zdg 13 945

Posługi poszukuje przed południem, najchętniej Łazarz. Oferty Kurier Poznański zdg 14 032

Gospodyni dobrym gotowaniem, zaprawą wraz samodzielnym prowadzeniem gospodarstwa poszukuje do samotnej osoby od 1. 8. tylko lepszym domu. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 13 348

Dziewczyna prowincji skromnym gotowaniem szuka posady 1. 8. Oferty Kurier Poznański zdg 13 775

Młodsza dziewczyna uczciwa znająca szycie, robotki, szuka posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurier Poznański zdg 14 563

Dziewczyna uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 863

b) Inni

Ekspedientka z branży rzemieślniczej szuka posady od zaraz lub później. Oferty Kurier Poznański zdg 1 228

Krawcowa szyje garderobę, bieliznę damską i męską, również haftuje, szuka posady poza domem. Oferty Kurier Poznański zdg 1 200

Panienska szuka posady do reki krawca lub krawcowej, zna także haft. Oferty Kurier Poznański zdg 1 199

Niezależna energiczna, samodzielna księżka z zamejstwową, długą praktyką, szuka posady biurowej, wychowawczyni wzd. do starszej osoby. Łask. zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 1 264

Poszukuję posady robotnika, lub woźnego z kaucją. Adres Kurier Poznański zdg 1 259

Kelnerka młoda, sympatyczna, szuka jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurier Poznański zdg 1 466

Książkowi bilansista wioletni praktyka szuka posady lub dorywczych stałych prac. Oferty Kurier Poznański zdg 1 473

Panienska znająca dobrze szycie, posiadająca maszynę, szuka pracy, najchętniej z całem utrzymaniem, bez spania. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 417

Młynarz samodzielny sumienny, rzetelny szuka stałej posady kierownika lub innej. Łaskawe zgłoszenia Zdzisławek, Miłostaw, pow. Września. zdg 1 530

Syn porządnej rodziny ukończona szkoła wydziałowa poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurier Poznański zdg 1 554

Fachowiec z branży cykori — kaw słodowych, mieszkanek konserw kawowych, dobry siodziarz, poszukuje posady, Praktyka w kraju oraz zagranicą. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 1 560

Młoda panienska z dłuższą praktyką poszukuje posady w piekarni lub cukierni. Oferty Kurier Poznański zdg 1 527

Shuka jakiegokolwiek posady biurowa. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 395

Początkująca maszynistka poszukuje posady od zaraz. Także na wyjazd. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 394

Jakiegokolwiek posady poszukuje, za kaucją. Oferty Kurier Pozn. zdg 893

Biegła krawcowa poszukuje pracy poza dom. Oferty Kurier Poznański zdg 1 034

Kucharz poszukuje posady, miejscowość obojętna od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 938

Krawcowa szuka posady przyjmie w dom. Od sukni 1—2 złotych. Oferty Kurier Poznański zdg 884

Szwajcar kawaler, lat 35, zdolny, poszukuje posady pomocnika lub samodzielnego 1. 8. 37. — Oferty Oredownik, Poznań zdg 13 944

Początkująca poszukuje posady do bufetu. Oferty Kurier Pozn. zdg 14 409

Dwie dziewczyny z prowincji uczciwe, czyste, chętne do wszelkich prac poszukują posady od zaraz. Por. wzd. Kotowo nr 48, poczta Zabikowo. zdg 1 404

Ekspedientka z prowincji poszukuje posady od zaraz do składu pieczywa. Łaskawe oferty do Kuriera Poznańskiego p. 20 941

Początkująca szuka posady biurowej. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 1 406

Poszukuję bezpłatnej praktyki biurowej. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 1 405

Panienska z Państw. Seminarium przyjmie posadę jako biurowiczkę lub w dużym przedsiębiorstwie — na praktyka. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 301

Dziewczyna uczciwa do dzieci cośkolwiek gotowaniem szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 1 381

Prasowaczka z praniem poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 14 991/2

Siedemnastoletniego syna oddam w praktykę leśną. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 1 270/71

Chłopak uczciwy, własnym rowerem, poszukuje posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 422-3

Stenotypistka-maszynistka dwa lata praktyki biurowej szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 1 293

Prasowaczka dobra siła szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 1 287

Leśnik lat 38, poszukuje posady od zaraz lub później. Wszelkierne wiadomości o gospodarstwie leśnym, księgowości leśnej oraz hodowli ryb, 13 lat praktyki kurs dla leśniczych, władam językiem polskim, niemieckim, posiadam dobre świadectwa. Łaskawe zgłoszenia Józef Wendt, Działowo, św. Katarzyny 36. zdg 1 350

Fryzjerka kursistka poszukuje posady na prowincji od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 14 462

Sierota wykształcenie gimnazjum. Państwowa Szkoła Handlowa w krytycznym położeniu prosi posadę biurową, przedsiębiorstw. Oferty Kurier Poznański zdg 14 848

Karmelarz laborant z długoletnią praktyką w poważniejszych fabrykach poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 14 517

Pomocnik piekarski, dzienny, znający cukiernictwo piecowy, uczciwy z lepszym rodzinnym poszukuje posady za utrzymanie. Oferty Kurier Poznański zdg 898

Panienska poszukuje pracy najchętniej w fabryce lub posługi dobrymi świadectwami. Oferty Kurier Poznański zdg 12 736.

Ogrodnik kawaler, lat 28, obeznan z wszystkimi działaniami, wchodzącymi w zakres ogrodnictwa szklarniowego i gruntowego poszukuje posady od 1. września. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 14 744

Gospodarz ukończona szkoła rolnicza, paroletnia praktyka, sumienny, pracowity, szuka posady od 100—300 morg. Warunki według umowy, świadectwa na żądanie. M. Kordys, Wygodna, poczta Buk. zdg 13 066

Panna po maturze w krytycznym położeniu szuka pracy. Wilkówna, Focha 64, restauracja. zdg 727

Praktykant biurowy z porządnej i uczciwej rodziny z ładnym charakterem, pismem i dobrymi świadectwami przyjmie poważną posadę w Poznaniu lub jako pomocnik w składzie. Oferty Kurier Poznański zdg 721.

Kupiec przystojny lat średnich, samotny, przyjmie posadę kierownika restauracji, cukierni lub branży spożywczej. Oferty Kurier Poznański zdg 700.

Poszukuję jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurier Poznański zdg 678

Student W. S. H. szuka pracy. — Oferty Kurier Pozn. zdg 13 095

Kuśnierz zdolny wykonuje wszelkie prace kuśnierskie tanio, poszukuje pracy w dom, poza dom. Oferty Kurier Pozn. zdg 13 092

Ekspedientka starsza dzielna, sumienna szuka zajęcia. branża obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 1 067

Stenotypistka biegła, władająca językiem polskim i niemieckim, mająca kilkuletnią praktykę biurową. Ostatnie w kancelarii adwokackiej jako siła pierwsza poszukuje posady od 1. 9. 1937. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego pod zdg 1 000

Książkowi bilansistka, zaufana, pewna, poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 996

Krawcowa poszukuje posady w dom modelowej, pierwszorzędne wykonanie. Mostowa 32, m. 6. zdg 981

Krawcowa domowa szuka posady, krój bardzo dobry, również na wieś. Oferty Kurier Pozn. zdg 912

Uczniwa posługaczka poszukuje posady od zaraz, miejscowość obojętna. — Oferty Kurier Pozn. zdg 933

Tapety Ceraty

gładkie, adamaszkowe meblowe, wózkowe, obrusy

Dywany

Chodniki, Dywaniki z linoleum, bouclé, ceratowe i pluszowe

Linoleum

podłogowe i stołowe

Kokosowe

chodniki i wycieraczki

Zb. Waligórski

Poznań Bydgoszcz
Pocztowa 31 Gdańska 12

Przyjmuje się asygnaty „Redy”

Pg 29 147-30,150

Pomocnica krawiecka z dobrym świadectwem poszukuje posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 13 086

Uczeń pracowity i sumienny szuka posady w zawodzie zegarmistrzowskim lub obuwniczym zaraz. — Oleś, Chwaliszewo 3/4 — 4. zdg 1 191

27. WOLNE MIEJSCA

Dysponent samodzielny do składu żelaza w Małopolce, dobry Polak — katolik, obeznan z zakupnem i sprzedażą artykułów dla ziemian, cukrowni i drobnej klienteli. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 566

Biegła stenotypistka i ekspedientka do szkła i porcelany na stałą posadę zaraz potrzebna. Oferty Kurier Poznański zdg 972

Ekspedientka młodsza branża papiernicza potrzebna. Wskaże Kurier Poznański zdg 1 022

Dziewczyna potrzebna. Stary Rynek 44, m. 11 zdg 1 056

Apteka Górny Śląsk, poszukuje na 1. 9. lub rychlej magistry (ra) lub pomocnicy (ka) z małą praktyką. — Polak rzym.-katol. Oferty z pod. referencji i warunków przy wolnym utrzymaniu i mieszkaniu Kurier Poznański dg 23 897

Dziewczyna młodsza, posciela. Zgłoszenia 8 wieczór, skład cukierków, Focha 65. zdg 1 231

Erbedont

ELIKSIR · PROSZEK I PASTA DO ZĘBÓW

R. Barcikowski S. A. Poznań

Slużaca oraz bufetowa od zaraz potrzebna. Marsz. Focha 28, Restauracja Ziemiańska. zdg 1 202

Uczeń techniczno - dentystryczny od zaraz. Oferty z odpisami świadectw do Kuriera Poznańskiego zdg 1 201

Młodsza „Papier” ekspedientka z branży papierniczej potrzebna. — Św. Marcin 64. zdg 1 261

Praktykant gospod. z ukończoną szkołą rolniczą conajmniej rok praktyki potrzebny od zaraz. Zgłoszenia Majątek Skape, poczta Strzałkowo. zdg 1 248

Pisarz rolniczy młodszy, z praktyką od zaraz na maj. 1 500 morg. Zgłoszenia do Maj. Chocicza Mała, per Września. zdg 1 292

Przyjmę sprzedawców. Łatwa praca. — Osobiste zgłoszenia Mickiewicza 28 — 2. zdg 1 289

Fryzjer starszy. Poczta 22. zdg 1 324

Slużaca wiejska na wieś potrzebna. Karsa, Zamkowa 4. zdg 1 360

Potrzebna wykończona znająca heklowanie szycie maszyną. Wronecka 17, m. 9. zdg 1 261

Ekspedientka z dłuższą praktyką potrzebna. Wielkie Garbary 8, rzeźnictwo. zdg 1 366

Dwóch stolarzy z narzędziami przyjmie Stolarnia, Patrona Jackowskiego 33. zdg 1 367

Strycharz do robienia cegieł w akordzie może się zgłosić. Oferty Kurier Poznański zdg 1 371/2

Dziewczyna do wszystkiego z dobrymi świadectwami potrzebna od zaraz. — Św. Marcin 52/53, podwórce, parter, prawo. zdg 1 344

Wychowawczyni Niemka dobrymi referencjami poszukuje posady od 1. września do 1. lub 2. dzieci do dobrego domu. Zgłoszenia W. N. p-ta Przytyk, Maj. Zameczek, woj. kieleckie. zdg 1 399

Dziewczyna do wszystkiego od 15. Konopnickiej 8. zdg 1 476

Fryzjerska uczennica, uczeń potrzebni. Galbierski, Rynek Wildecki. zdg 1 491

Z gotowaniem na wyjazd od zaraz. Wielkie Garbary 3, m. 22. zdg 1 393

Panienskę przyjmie do składu. Szymczak, św. Marcin 79. zdg 1 509

Slusarzy maszynowych na obrabiarki — przyjmie St. Jakubowski, Poznań ul. Wilkońskich 2. zdg 1 416

Pielęgniarka do niemowienia z ukończoną szkołą pielęgniarstwa w Poznaniu poszukiwana, wiek do lat 25, warunki oraz odpisy świadectw i świadectwo lekarskie Warszawa, ulica 6 Sierpnia 11, Wójcicka. ng 47 819

Casanova Masztalarska najtańszy lokal rozrywkowy. Ceny umiarkowane. Dancing. zdg 1 499

„Książę Woroncow” Brygida Helm. Kino Wilsona. zdg 1 534

„Kapelusz” Fabrycznie przefasonowany kapelusz zastąpi często nowy. Tanie kapelusze na składzie. Polska wytwórnia kapeluszy. 27-go Grudnia 2, podwórce. zdg 8 570-71

Humor zagraniczny

Na bezludnej wyspie.
Małpa współczuła rozbitkowi.
(Passing Show, Londyn).

Przedpłata na miesiąc sierpień 1937 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 8.20, w agencjach w mieście zł 8.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 8.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.10, kwartalnie zł 12.30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5.00, w innych krajach zł 7.00—9.50. W razie wypadków, spowodowanych przez redakcję, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie piśma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr, na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr, przed wiadomościami potocznymi 200 gr od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45, większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia „najwyżej” 100 słów w tem 5 nagłówek, słowo nagłówek. (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstała wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefon do redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedziele, święta i noce tylko 14-76, 35 24 i 40-72 P. K. O. Poznań nr. 200-149.